КПСС XXIV СЪЕЗДИНИ МУНОСИБ КУТИБ ОЛАМИЗ

БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

18-ЙИЛ ЧИҚИШИ.
№ 17 (4523).
26 ЯНВАРЬ
СЕШАНБА.
1971 ЙИЛ
Баҳоси 2 тийин.

ОБЛАСТЬ ПАРТИЯ КОНФЕРЕНЦИЯЛАРИ

ГУЛИСТОН, 23 январь. (ЎзТАГ). Сирдарё область партия конференцияси бугун ўз ишини тамомлади.

Конференцияда КПСС Марказий Комитети Сиёсий Бюросининг аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари Ш. Р. Рашидов нутқ сўзлади.

Конференция область партия комитетининг ҳисобот давридаги ишини қониқарли деб топди. Область партия комитети ва ревизия комиссиясининг янги состави, КПССнинг XXIV съездига ҳамда Ўзбекистон Компартиясининг XVIII съездига делегатлар сайланди.

Сирдарё область партия комитетининг пленуми бўлди. Н. Ж. Худойбердиев область партия комитетининг биринчи секретари қилиб, И. И. Обидин иккинчи секретари, М. Умбетов, Ш. С. Қосимов обком секретарлари қилиб сайландилар.

* * *

23 январда Нукусда Қорақалпоғистон область XXIII партия конференцияси ўз ишини тугатди.

Конференцияда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг Бюро аъзоси, Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг раиси Р. Қурбонов нутқ сўзлади.

Қорақалпоғистон область партия комитетининг ва ревизия комиссиясининг янги состави, КПСС XXIV съезди ва Ўзбекистон Компартиясининг XVIII съездига делегатлар сайланди.

Қорақалпоғистон область партия комитетининг пленуми бўлиб ўтди. Пленумда Қ. Камолов область партия комитетининг биринчи секретари, Б. А. Новицкий область партия комитетининг иккинчи секретари, К. Маткаримов, К. Ризаев область партия комитетининг секретарлари қилиб сайландилар. (ЎзТАГ).

* * *

ТЕРМИЗ, 23 январь. (ЎзТАГ). Сурхондарё область XIV партия конференцияси ўз ишини тамомлади.

Конференцияда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари Й. Р. Қурбонов нутқ сўзлади.

Конференцияда область партия комитети ва ревизия комиссиясининг янги состави, КПСС XXIV съездига ҳамда Ўзбекистон Компартиясининг XVIII съездига делегатлар сайланди.

Сурхондарё область партия комитетининг пленуми бўлди. Н. М. Муродов область партия комитетининг биринчи секретари қилиб, В. П. Кузьмин иккинчи секретари қилиб, Р. С. Эргашев, Х. Х. Холиёров обком секретарлари қилиб сайланди.

ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ПАРТИЯ-ХЎЖАЛИК АКТИВИ ЙИҒИЛИШИ

Кеча Тошкент область партия-хўжалик активи йиғилиши бўлиб ўтди. Йиғилишда область меҳнаткашларининг КПСС XXIV съездини муносиб кутиб олиш ва 1971 йил халқ хўжалик планларини муддатидан илгари бажариш юзасидан қабул қилган социалистик мажбуриятлари муҳокама қилинди.

Область партия комитети бюросининг аъзоси, Тошкент шаҳар партия комитетининг биринчи секретари **С. Р. Расулов** ва область партия комитети бюросининг аъзоси, Тошкент область ижроия комитети раисининг биринчи ўринбосари **С. Т. Тошқулов** ўртоқлар шу масала юзасидан доклад қилдилар.

Доклад юзасидан музокараларда Собир Раҳимов район партия комитетининг биринчи секретари **М. Х. Қурбонов,** Янгийўл районидаги Фрунзе номли колхоз бригада бошлиғи **У. Анорбоева,** Оққўрғон район партия комитетининг биринчи секретари **С. М. Тоиров,** Ўзбекистон металлургия заводи партия комитетининг секретари **А. С. Иброҳимов,** Калинин районидаги «Ленин йўли» колхозининг раиси **С. Муҳаммаджонов,** «Ўзбекшахтострой» тресги партия комитетининг секретари **Ю. Н. Остряков,** Юқори Чирчиқ районидаги «Политотдел» колхози раиси **Хван Ман Гим,** «Қизил тонг» фирмасининг тикувчиси **М. И. Якимчак,** Янгийўл пойафзал фабрикасининг фрезерчиси **У. Алиев,** Бўка район ижроия комитетининг раиси **Р. К. Қодиров** ўртоқлар қатнашдилар.

Актив йиғилишида Тошкент область партия комитетининг биринчи секретари **М. М. Мусахонов** нутқ сўзлади.

Партия-хўжалик активи йиғилиши КПСС XXIV съездини муносиб кутиб олиш ва 1971 йил халқ хўжалигини ривожлантириш планларини муддатидан илгари бажариш юзасидан область меҳнаткашларининг социалистик мажбуриятларини қабул қилди.

ЯНГИЙЎЛ пойафзал фабрикасининг ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчилари партиямизнинг XXIV съездини муносиб меҳнат совғалари билан нишонлаш юзасидан бошланган умумхалқ социалистик мусобақасига қўшилиб, иш суръатига-суръат қўшишмоқда. Суратда: корхона 2-цехининг илғор ишчиларидан Лира Саган ва Надежда Юнусова ўртоқларни иш устида кўриб турибсиз.

И. Глауберзон ва В. Сироткин фотоси.

ЧЕХОСЛОВАКИЯНИНГ РАҲБАР АРБОБЛАРИ МОСКВАГА КЕЛДИ

КПСС Марказий Комитети билан Совет ҳукуматининг таклифига биноан Чехословакия Коммунистик партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Г. Гусак, Чехословакия Коммунистик партияси Марказий Комитети Президиумининг аъзоси, Чехословакия Социалистик Республикаси ҳукуматининг раиси Л. Штроугал ва Чехословакия Коммунистик партияси Марказий Комитети Президиумининг аъзоси, партия Марказий Комитетининг секретари В. Биляк дўстона визит билан 25 январда Москвага келдилар.

ЧССР ва СССР нинг давлат байроқлари билан безатилган Внуково аэродромида Чехословакиянинг раҳбар арбобларини КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев, КПСС Марказий Комитети Сиёсий Бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Советининг раиси А. Н. Косигин, КПСС Марказий Комитетининг секретари К. Ф. Катушев кутиб олдилар.

(ТАСС).

ҚУРУВЧИЛАРНИНГ ЯНГИ МАРРАЛАРИ

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИДА

ҚУРИЛИШ ТАШКИЛОТЛАРИ КОЛЛЕКТИВЛАРИНИНГ КПСС XXIV СЪЕЗДИ ШАРАФИГА ЭНГ МУҲИМ ИНШООТЛАР ВА ИШЛАБ ЧИҚАРИШ ҚУВВАТЛАРИНИ МУДДАТИДАН ИЛГАРИ ИШГА ТУШИРИШ СОҲАСИДАГИ ТАШАББУСИ ТЎҒРИСИДА

«Узбекшахтострой» қурилиш тресги, Узбекистон ССР Қурилиш министрлигининг 160, 14, 10-, «Главташкентстрой»нинг 153-қурилиш тресги, Узбекистон ССР Қишлоқ қурилиши министрлиги «Ташоблсельстрой» қурилиш трестларининг коллективлари КПСС XXIV съезди шарафига план топшириқларини муддатидан илгари бажариш ва химия, рангли металлургия саноати, енгил саноат, озиқ-овқат саноати, маҳаллий саноат, гўшт ҳамда сут саноати объектлари ва қишлоқ хўжалиги аҳамиятига эга бўлган ишлаб чиқариш объектларининг қувватларини ишга тушириш юзасидан қимматли ташаббус бошладилар.

Халқ хўжалигининг юқорида номлари айтилган тармоқларидаги корхоналар ва қувватларнинг муддатидан илгари ишга туширилиши халқ истеъмол қиладиган товарларни, минерал ўғитлар ишлаб чиқаришни ҳамда қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш имконини беради.

Узбекистон Компартияси Марказий Комитети «Узбекшахтострой» Ангрен тресги, Узбекистон ССР Қурилиш министрлигига қарашли 160-Чирчиқ, 14-Фарғона, 10-Наманган трестлари, «Главташкентстрой»нинг 153-тресги ва Узбекистон ССР Қишлоқ қурилиши министрлиги «Ташоблсельстрой»и коллективларининг КПСС XXIV съезди шарафига план топшириқларини муддатидан илгари бажариш ва химия, рангли металлургия саноати, енгил саноат, озиқ-овқат саноати, маҳаллий саноат, гўшт ҳамда сут саноати объектлари ва қишлоқ хўжалиги аҳамиятига эга бўлган ишлаб чиқариш объектларининг қувватларини ишга тушириш соҳасидаги ташаббусини маъқуллади.

Кўпгина қурилишлар ва ишлаб чиқариш қувватлари 1971 йилда ишга тушириладиган энг муҳим объектлар қаторига киритилди.

Узбекистон Компартияси Марказий Комитети, министрликлар ва идораларга, ташкилот ҳамда корхоналар (буюртмачилар)га ишга тушириладиган комплексларни шу йил 1 февралгача ишлаб чиқиш ва тасдиқлашни, улар учун мазкур объектларни ўз вақтида ишга туширишни таъминлайдиган муддатларда зарур капитал маблағларни, машина-ускуналарни ва махсус материалларни тўла ҳажмда ажратиб беришни топширди.

Узбекистон ССР Қурилиш министрлигига, Қишлоқ қурилиши министрлигига, Монтаж ва махсус қурилиш ишлари министрлигига, «Главташкентстрой»га, «Средазтрансстрой»га, «Узбекгидроэнергострой»га, «Средазирсовхозстрой»га, «Узглавводстрой»га ва тегишли қурилиш-монтаж ташкилотларига қуйидагиларни бажариш топширилди:

— ишга тушириладиган энг муҳим объектларни сўзсиз ишга тушириш юзасидан тегишли тадбирларни ишлаб чиқиш ва коллегияларда тасдиқлаш;

— шу йил 1 февралгача буюртмачилар ва субпудратчи ташкилотлар билан биргаликда қурилиш ва монтаж ишлари графикларини ишлаб чиқиш;

— энг муҳим объектларни зарур миқдордаги малакали ишчилар билан, механизмлар ва транспорт воситалари билан таъминлаш;

— ана шу объектларни бинокорлик материаллари ва конструкциялар билан биринчи навбатда таъминлаш.

Узбекистон Компартиясининг область, шаҳар, район комитетларига қуйидаги ишлар топширилди:

— «Узбекшахтострой» тресги, Узбекистон ССР Қурилиш министрлигига қарашли 160, 14, 10-қурилиш трестлари, «Главташкентстрой»нинг 153-қурилиш тресги ва Узбекистон ССР Қишлоқ қурилиши министрлигининг «Ташоблсельстрой»и коллективларининг энг муҳим иншоотлар ва ишлаб чиқариш қувватларини муддатидан илгари ишга тушириш соҳасидаги қимматли ташаббусини қўллаб-қувватлаш ва ёйиш;

— ишга тушириладиган барча иншоотлар ва объектлар қурилиши қандай бораётганлиги устидан доимий назорат ўрнатиш, коллективларда социалистик мажбуриятларни бажариш ва КПСС XXIV съездини муносиб кутиб олиш учун ўтказилаётган социалистик мусобақани кенг авж олдиришда бошланғич партия ташкилотларига зарур ёрдам бериш.

Республика газеталари ва маҳаллий газеталарнинг редакцияларига, Телевидение ва радиоэшиттириш давлат комитетига 1971 йилда ишга тушириладиган объектлар қурилишининг боришини, илғор коллективларнинг муваффақиятларини ҳамда бу объектларни ишга тушириш соҳасидаги камчиликларни матбуот саҳифаларида, радио ва телевидение эшиттиришларида кенг ёритиш топширилди.

Илғор қурувчилар коллективларининг СОЦИАЛИСТИК МАЖБУРИЯТЛАРИ

АНГРЕНДАГИ «УЗБЕКШАХТОСТРОЙ» ТРЕСТИ

Трест коллективи жонажон Коммунистик партиянинг XXIV съезди шарафига меҳнат вахтасини давом эттириб ўз зиммасига оширилган социалистик мажбуриятлар олди. Жумладан, биринчи кварталнинг қурилиш-монтаж ишлари планини 25 мартда муддатидан олдин бажаришга ва трест бўлинмаларининг ҳаммасини қурилишни бошқаришни автоматлаштирилган системасига ўтказишни съезд очиладиган кунгача тамомлашга қарор қилди. Меҳнат унумдорлигини оширишнинг квартал планини 0,5 процент ошириб бажаришга қарор қилинди.

Трест коллективи республикада олтин қазиб чиқарувчи саноатни тез ривожлантиришга ғоят катта аҳамият бериб, Ангрендаги олтин саралаш фабрикасини тезкорлик методлари билан қуришни, шундай объектларни қуриш муддати уч-тўрт йил бўлгани ҳолда мазкур фабрикани икки йил ичида қуриб битказишни таклиф қилади. Бунинг учун шу йилнинг ўзидаёқ фабрика бош корпусининг каркаси монтаж қилиниб бўлади, темир йўл тармоғи ва асосий коммуникациялар ётқизилади.

Бундан ташқари, 1971 йилда қуйидаги объектларни муддатидан олдин ишга тушириш: Оҳангарон дарёсининг сувини кўмир конидан бошқа томонга ўтказиб юборадиган туннелни 30 сентябргача қуриб битказиш; Ангрендаги йирик панелли уйсозлик заводини 25 декабргача, Оҳангарон цемент заводидаги минерал момиқ цехини 25 декабргача ишга тушириш мўлжаллаб қўйилди. 62 минг квадрат метр фойдали уй-жой майдони, шу жумладан пландан ташқари икки минг квадрат метр уй-жой майдонини фойдаланишга топширишга қарор қилинди.

Рационализаторлик таклифларини ишлаб чиқаришга жорий қилиш коллективнинг йилига 120 минг сўмни тежашига, қурилиш материалларини авайлаб сарфлаш 64 минг сўмни тежашга ва янги техникани жорий қилиш 90 минг сўмни тежашга имкон беради.

ЧИРЧИҚДАГИ 160-ҚУРИЛИШ ТРЕСТИ

Ўзбекистон ССР Қурилиш министрлигига қарашли 160-трест коллективи КПСС XXIV съезди шарафига, жумладан, Чирчиқ электрохимия комбинатида минерал ўғитлар ишлаб чиқарадиган янги қувватларни, Тошкент трактор заводида пайвандлаш-пресслаш пролетини, Чирчиқдаги нон заводини, Чирчиқ трансформатор заводи учун қурилаётган ошхона ва болалар боғчасини биринчи кварталда муддатидан олдин ишга туширишга қарор қилди.

Бундан ташқари пудратли қурилиш ишларининг йиллик планини 26 декабргача бажаришга, Чирчиқ электрохимия комбинатида аммиак ишлаб чиқарадиган янги қувватларни муддатидан олдин — 1 декабргача фойдаланишга топширишга қарор қилинди. Ғазалкентдаги мармар заводида йилига 30 минг тонна мармар кукуни тайёрлаб берадиган қувватлар ишга туширилади. Меҳнат унумдорлигини ошириш ва қурилиш-монтаж ишларининг таннархини пасайтириш, план топшириқларини ошириб бажариш, меҳнатни илмий асосда ташкил этишни ва рационализаторлик таклифларини жорий қилиш натижасида 290 минг сўмлик иқтисодий самара олиш мўлжаллаб қўйилди.

Трест коллективи ишга туширилаётган объектларнинг камида 97 процентини «яхши» ва «аъло» баҳо билан топшириш мажбуриятини олди.

ФАРҒОНАДАГИ 14-ҚУРИЛИШ ТРЕСТИ

Ўзбекистон ССР Қурилиш министрлигига қарашли Фарғонадаги 14-қурилиш тресги саккизинчи беш йилликни муваффақиятли якунлаб, халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқарадиган корхоналар қуришни жадал суръатлар билан олиб боришга қарор қилди. Коллектив КПСС XXIV съездини зарбдор меҳнат билан кутиб олишга астойдил интилиб, шундай қарорга келди.

Съезд шарафига 50 та универсал машина ўрнатиладиган Фарғона тикувчилик фабрикасини муддатидан ўн кун олдин, 20 мартда фойдаланишга топшириш мўлжалланмоқда. Йиллик планга қўшимча Марғилондаги «Атлас» фирмасида учта цех қурилади, шу фирманинг тўртинчи цехи эса муддатидан уч ой олдин—август ойида ишга туширилади.

Бундан ташқари трест коллективи қурилиш-монтаж ишларининг йиллик планини 27 декабргача бажариш, ишларнинг таннархини пландан ташқари 2,63 процент пасайтириб, шу йўл билан пландан ташқари 186 минг сўмлик фойда олишни таъминлаш мажбуриятини қабул қилди.

Марғилондаги марказий универмаг, Фарғонада 16 километр янги троллейбус йўли, Фарғона давлат зотли паррандачилик заводидаги паррандахоналар ва кўпгина маданий-маиший объектлар ҳам буюртмачига муддатидан олдин топширилади.

НАМАНГАНДАГИ 10-ҚУРИЛИШ ТРЕСТИ

Ўзбекистон ССР Қурилиш министрлигига қарашли 10-қурилиш трестининг коллективи Коммунистик партиянинг XXIV съездини муносиб кутиб олиш учун бошланган умумхалқ социалистик мусобақасига қўшилиб, оширилган мажбуриятлар қабул қилди. Жумладан, қурилиш-монтаж ишлари йиллик планини 25 декабргача бажаришга, бу ишлар ҳажмини ўтган йилдаги даражага нисбатан 25 процент кўпайтиришга қарор қилинди. Наманган шойи ва костюмбоп газламалар комбинатининг пардозлаш цехи тўла қувват билан муддатидан олдин, 1 декабрда ишга туширилади. Комбинатнинг лойиҳада кўрсатилган қувватини тезроқ ўзлаштиришда тўқимачиларга ёрдамлашмоқ учун бу йил уларнинг шаҳарчасида 15 минг квадрат метр уй-жой, болалар боғчаси, маиший комбинат, ёзги кинотеатр қуришга қарор қилинди. Янги техникани ва илғор иш методларини жорий қилиш йўли билан меҳнат унумдорлигини ўтган йилдагига нисбатан 9 процент ошириш ва ишларнинг таннархини 2 процент пасайтириш мўлжаллаб қўйилди.

Трансформатор заводида, пиллакашлик фабрикасида, химия заводида қурилиш ишлари кенг миқёсда олиб борилади. 470 нафар ёш ишчига қурувчилик касблари ўргатилади, 600 нафар ишчи эса ўз малакасини оширади ёки иккинчи касбларни ўрганиб олади.

«ГЛАВТАШКЕНТСТРОЙ»НИНГ 153-ҚУРИЛИШ ТРЕСТИ

Ленин юбилейи йили бўлган ўтган йилнинг муваффақиятлари 153-трест коллективини КПСС XXIV съезди шарафига зарбдор бўлиб ишлашга руҳлантирди. Йиллик план 18 декабрда бажарилди, меҳнат унумдорлиги 8 процент ошди. 164 минг квадрат метр, яъни пландагидан анча кўп уй-жой фойдаланишга топширилди.

Биринчи квартал планини умумий кўрсаткичлар бўйича 26 мартда бажаришга қарор қилинди. Чилонзордаги озиқ-овқат корхоналари комплексининг кунига 65 тонна бўлка-кондитер буюмлар ишлаб чиқарадиган биринчи навбати муддатидан бир ой олдин, яъни 30 майда ишга туширилади. Жумладан В-22 кварталида жамоат маркази ва 420 болага мўлжалланган болалар боғчаси муддатидан олдин фойдаланишга топширилади. Йиллик топшириқлар ҳам муддатидан олдин бажарилади. Уй-жой майдонини фойдаланишга топшириш йиллик программасини эса 15 декабргача бажариш мўлжаллаб қўйилди. Меҳнат унумдорлигини пландагига нисбатан 0,4 процент оширишга қарор қилинди.

«ТАШОБЛСЕЛЬСТРОЙ» ТРЕСТИ

«Ташоблсельстрой» трестининг қурилиш бўлинмалари ва унинг субпудратчи ташкилотлари КПСС XXIV съезди шарафига оширилган социалистик мажбуриятлар қабул қилишди. Жумладан биринчи квартал планини 27 мартда бажариш ва иш ҳажмини 1970 йилнинг биринчи кварталидагига нисбатан 10,7 процент кўпайтириш мўлжаллаб қўйилди. Квартал планидан ташқари яна 943 квадрат метр уй-жой қуриб беришга қарор қилинди.

Қурилиш-монтаж ишларининг йиллик плани 25 декабргача бажарилади. Қорасувдаги давлат зотли паррандачилик заводининг биринчи навбатини муддатидан бир ой олдин қуриб битказиш ва «Сергели» совхозида йилига 36 минг бош чўчқани ўстириб семиртириб берадиган фабрикани муддатидан бир йил олдин ишга тушириш мўлжаллаб қўйилди. Уй-жойларни қуриб битказиб фойдаланишга топшириш программасини ноябрь ойидаёқ бажариб қўйишга қарор қилинди.

Шунингдек қурилиш ишларининг таннархини анча пасайтиришга эришиш ва рационализаторлик таклифларини жорий қилиш йўли билан 115 минг сўм тежашга қарор қилинди.

* * *

«Узбекшахтострой» қурилиш тресги, Ўзбекистон ССР қурилиш министрлигига қарашли 160, 14 ва 10-трестлар, «Главташкенстрой»нинг 153-қурилиш тресги ва республика Қишлоқ қурилиши министрлигига қарашли «Ташоблсельстрой» тресги коллективлари олинган социалистик мажбуриятларни муваффақиятли бажармоқ учун бутун куч ва билимларимизни сарфлаймиз деб, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетини ишонтирадилар ҳамда Ўзбекистон қурилиш индустриясидаги барча ишчиларни ва барча қурувчиларни Коммунистик партия XXIV съездини муносиб кутиб олиш учун социалистик мусобақани янада кенг авж олдиришга, Ватанни меҳнатда эришилган янги ғалабалар билан қувонтиришга чақирадилар.

ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ РИВОЖИНИНГ МУҲИМ ОМИЛИ

Мамлакатимизнинг меҳнат аҳли партиямизнинг XXIV съездини муносиб совғалар билан кутиб олмоқда. Совет кишилари КПСС XXIII съезди ва партия Марказий Комитети Пленумларининг қарорларини турмушга татбиқ эта бориб, халқ хўжалигининг ҳамма соҳаларида катта ютуқларни қўлга киритмоқдалар.

Республикамизнинг, шу жумладан пойтахт областимизнинг меҳнаткашлари саккизинчи беш йиллик планни ҳамма кўрсаткичлар бўйича бажардилар. Қишлоқ хўжалик маҳсулотларини етиштириш, айниқса пахтачилик соҳасида мисли кўрилмаган ютуқларни қўлга киритдилар. Ватанга 4 миллион 670 минг тоннадан ортиқ «оқ олтин» етказиб бериб, ўзларининг интернационал бурчларини шараф билан адо этдилар.

Бу ютуқлар халқ хўжалигининг барча соҳасига, шу жумладан қишлоқ хўжалигига фан-техника тараққиёти муваффақиятларини изчиллик билан жорий этиб бориш натижасидир. Коммунистик партия фан-техника тараққиётини ижтимоий ишлаб чиқаришни юксалтиришнинг бош фактори деб билиб, уни янада ривожлантиришнинг конкрет тадбирларини белгилади. КПСС Марказий Комитетининг декабрь (1969 йил) ва июль (1970 йил) Пленумларининг қарорлари бундан далолат бериб турибди, КПСС Марказий Комитетининг июль (1970 йил) Пленуми қарорида, чунончи, бундай дейилади: «Қишлоқ хўжалигининг моддий-техника базасини бутун чоралар билан мустаҳкамлаш асосида уни янада тезроқ тараққий эттириш — яқин даврдаги асосий ва биринчи навбатдаги вазифалардан биридир».

Қишлоқ хўжалигида фан-техника тараққиёти мазмун жиҳатдан ниҳоятда кенг тушунчадир. Бу тушунча агротехника ҳамда мелиорация, механизация ва химиянинг янги ютуқларидан қишлоқ хўжалиги экинларининг ҳосилдорлигини ошириш учун рационал фойдаланишни ўз ичига қамраб олади.

Маълумки, техника тараққиётини, қишлоқ хўжалигининг моддий-техника базасини мустаҳкамлаш ишини ривожланган оғир саноатсиз, машинасозлик саноатисиз амалга ошириб бўлмайди. Қишлоқ хўжалигимизнинг тараққий этиш тақдири оғир саноатга боғлиқдир. Социалистик саноатимиз қишлоқ хўжалигини йилдан-йилга тобора кўплаб янги техника ва машиналар билан таъмин этмоқда. Масалан, 8-бешйилликнинг тўрт йили мобайнида республикамизнинг қишлоқ хўжалиги социалистик саноатдан 66778 трактор, 23856 плуг, 14860 пахта сеялкаси, 48730 пахта териш машинаси, 7714 та подборщик, 41182 пахта ташийдиган прицеп олди. Бунинг натижасида пахтачиликнинг моддий-техника базаси анча мустаҳкамланди. Оқибатда пахта етиштиришдаги кўпгина процесслар механизациялаштирилди, меҳнат унумдорлиги ошиб, маҳсулотнинг таннархи камайиб борди. Масалан, агар илгарилари, яъни от-улов ва қўл меҳнати билан бир гектар ердаги пахтани етиштириш учун 3000—3400 киши-соат сарфланган бўлса, ҳозирги пайтда эса республика бўйича ўртача 890—900 киши-соат вақт сарфланмоқда. Механизациялашган ҳар бир соат қўл билан қилинган 36 соатлик меҳнат ўрнини эгаллади.

Пахтачиликда техника прогресси туфайли кўп ишлар «пўлат отлар» зиммасига юклатилди. Ерни шудгорлаш, экишдан олдин ерга ишлов бериш, экиш, культивация қилиш, ғўзани озиқлантириш, қишлоқ хўжалиги зараркунандаларига қарши кураш, дефолиация, минерал ўғитлар солиш ва ҳоказолар тўла механизациялаштирилган. Пахтачиликни механизациялаш натижасида ҳосилдорлик гектар бошига 1940 йилдаги 14,9 центнер ўрнига 25 центнердан ортиқни ташкил этди, пахтачиликда меҳнат унумдорлиги эса қарийб 4 баробар ортди. Техника прогрессининг асосий звеноси бўлмиш пахтани машина билан теришда ҳам катта ўзгаришлар юз берди. 1952 йил республикада етказилган пахта ялпи ҳосилининг атиги 2 проценти машиналар билан териб олинган бўлса, 1970 йили «зангори кема»лар бункерларидан 1 миллион 570 минг тоннадан ортиқ «оқ олтин» тўкилди. Бу эса етказилган ялпи пахта ҳосилининг қарийб 33 проценти демакдир.

КПСС Марказий Комитети июль Пленуми қишлоқ хўжалигида фан ва техника тараққиётига алоҳида аҳамият берган экан, унинг моҳияти шундаки, фан-техника тараққиёти қишлоқ хўжалигида меҳнат қуролини, материаллар ва технологик процессларни ўзгартира бориб, бир вақтнинг ўзида ва шунга мувофиқ равишда колхозчи деҳқонларнинг машғулот-ҳунар структурасида муҳим ўзгаришларни келтириб чиқаради. Бу ўзгаришлар социалистик деҳқончилик меҳнат аҳлларининг маданий-техника савиясининг ўсиши ва малакасининг ошиб бориши билан ифодаланади.

Ҳозирги даврда колхозчилар меҳнатининг характери ва квалификациясига қараб, уларни **уч группага** бўлиш мумкин. **Биринчи группага** колхоз ишлаб чиқаришнинг инженер-техник ҳамда маъмурий-бошқариш ходимлари, яъни асосан олий ва ўрта махсус маълумотга эга бўлган кишилар киради. Колхоздаги механизатор-

ИЛМИЙ-ТЕХНИКА ТАРАҚҚИЁТИ МАСАЛАЛАРИ

лар — тракторчилар пахта териш машинаси ҳайдовчилари, комбайнчилар, уларнинг ёрдамчилари, моторист, машинист ва шоферлар иккинчи **группага** кириб, улар асосан ўрта ва тўлиқсиз ўрта маълумотга эга бўлган кишилардир. Колхозчи деҳқонларнинг қолган қисми эса **учинчи группани** ташкил этади. Улар асосан қўл меҳнати билан шуғулланадилар. Шунга кўра уларнинг малакаси етарли бўлмайди.

Коммунистик партия ўзининг узоқ муддатли фаолияти давомида қишлоқда малакаси етарли бўлмаган кишилар миқдорини камайтириш ҳисобига инженер-техниклар, механизаторлар сафини тобора кенгайтиришга қаратилган қатор амалий тадбирлар кўриб келмоқда. Қишлоқ хўжалигининг индустриал базасини ривожлантириш тўғрисида тинмай қилинаётган ғамхўрлик бу тадбирлар орасида энг муҳими ҳисобланади.

Масалан, 1960 йили қишлоқ хўжалиги учун 758 миллион сўмлик техника етказиб берилган бўлса, 1966 йилда у икки баробар ортиб, 1510 миллион сўмни ташкил этди. Шу давр ичида пахта териш машиналарини ишлаб чиқариш икки баравардан зиёд ортиб, 7,2 миллион сўм миқдорида белгиланди. Кейинги ўн йил мобайнида республикамиз саноат корхоналари қишлоқ хўжалигига 70 мингга яқин пахта териш машиналари, 160 мингдан ортиқ трактор етказиб берди. Шу давр ичида республикамиз қишлоқ хўжалигининг энергетик қуввати 2 баробардан зиёд ортди. Ҳозир колхоз ва совхозларимиз 130 мингдан ортиқ тракторга, 35 мингга яқин пахта териш машинасига, 34 минг юк автомашинасига ва кўпдан-кўп бошқа техникаларга эга.

КПСС Марказий Комитетининг июль (1970 йил) Пленуми келгуси беш йилликда қишлоқ хўжалиги учун кўплаб ҳозирги замон янги техникаси етказиб бериш вазифасини қўйди. Пленум қарорида 1971—1975 йилларда қишлоқ хўжалигига 1 миллион 700 минг трактор, 1 миллион 100 минг юк автомобили, 541 минг ғалла комбайнлари, 1 миллион 500 минг трактор прицепи, 87 минг экскаватор, 82 минг бульдозер ва ҳоказолар етказиб бериш кўзда тутилганки, булар Коммунистик партиямизнинг қишлоқ хўжалигимиз индустриал базасини янада ривожлантириш тўғрисида қилаётган оталарча ғамхўрлигининг ёрқин ифодасидир.

Бу тадбирларнинг амалга оширилиши натижасида республикамиз қишлоқ хўжалигининг моддий-техника базаси янада мустаҳкамланади ва қишлоқда юз бераётган социал процесслар янада тезлашади. Қишлоқда механизациялашган меҳнат билан банд бўлувчи ходимлар группаси тўхтовсиз ортиб боради, механизаторнинг меҳнати характер жиҳатидан индустриал меҳнатнинг бир турига айланиб боради, механизатор ўз меҳнатининг характерига кўра эса ишчи синфига яқинлашиб боради. Бу ҳозирги пайтда бутун мамлакатимиздаги каби республикамизда юз бераётган объектив қонуний процессдирки, у оқибат натижада синфий тузилишнинг ўзгаришига олиб келади.

Масалан, 1969 йил республика колхозларида тракторчи машинистлар, тракторчилар, комбайнчилар ва шоферлар сони 1965 йилдагига нисбатан 12000 кишига кўпайиб, 107700 кишини ташкил этди. Кейинги ўн йил ичида колхоз ва совхозлардаги механизатор кадрлар сони 71 минг кишидан 147700 кишига кўпайди. Бироқ, шуни алоҳида таъкидлаш зарурки, механизатор кадрлар сонининг ўсиши колхоз ва совхозларни техника билан таъминлашнинг ўсишидан анча орқада қолмоқда. 1967 йили республика колхоз ва совхозларидаги тракторлар, пахта териш машиналари, ғалла комбайнлари ва юк автомобиллари миқдори 1960 йилдагидан 70 минг донага кўпайиб, 169 минг 262 тани ташкил этди. Кейинги икки йил мобайнида эса мамлакат саноат корхоналари республика колхоз ва совхозларига 15 от кучи ҳисобида 70 мингга яқин трактор, 8 мингга яқин пахта териш машиналари, 6 мингга яқин трактор. 8 мингга яқин бошқа техникалар етказиб берди. Шу давр ичида эса атиги 28 минг механизатор кадрлар тайёрланди, холос.

Яна шуни ҳисобга олиш керакки, меҳнатни энергетик жиҳатдан қуролланганининг ўсиши билан механизатор кадрлар сонининг ўсиши ўртасидаги номувофиқлик бизнинг республикамизда бошқа республикалардагига, чунончи РСФСР, Украина ва Қозоғистондагига нисбатан кўпдир. Яъни, Ўзбекистонда механизатор кадрлар тайёрлаш даражаси бошқа республикалардагига кўра анча пастдир.

Масалан, 1967 йили РСФСРда 31 қишлоқ аҳолисига, Украинада 28 қишлоқ аҳолисига биттадан механизатор тўғри келган бўлса, Ўзбекистонда эса 50 қишлоқ аҳолисига битта механизатор тўғри келган эди. Юқорида келтирилган фактлар партия, совет ва комсомол ташкилотларидан механизатор кадрлар тайёрлаш ишига жиддий эътибор беришни талаб этади. КПСС Марказий Комитетининг Пленуми механизатор кадрларни тайёрлаш ва уларни колхоз ва совхозларда мустаҳкамлаш масаласига катта аҳамият бергани бежиз эмас. «Механизатор, — деб таъкидлади ўртоқ Л. И. Брежнев КПСС Марказий Комитетининг июль (1970 йил) Пленумида қилган докладида, — қишлоқда марказий фигурадир, биз бу кадрларни эъзозлашимиз, уларни колхоз ва совхозларда мустаҳкамлаш учун куч-қувватларимизни аямаслигимиз керак. Бизбусиз қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини янада юксалтириш вазифаларини ҳал қилишимиз қийин бўлади».

Масаланинг ана шу муҳим томонини ҳисобга олиб, КПСС Марказий Комитетининг июль Пленуми «Колхоз ва совхозлардаги доимий механизатор кадрларга катта аҳамият бериб, СССР Министрлар Советига қишлоқ хўжалигида ана шу кадрларнинг муқим ишлаб қолиши учун кескин чораларни ишлаб чиқиш топширилсин ва бунда уларнинг ғоят унумли меҳнат қилишлари учун шарт-шароит вужудга келтириш, моддий манфаатдорликларини ошириш ва маънавий стимулларни кучайтириш, шунингдек турмушларини яхшилаш кўзда тутилсин», деган қарорга келди. Партия ва совет органлари КПСС Марказий Комитети Пленумининг бу қарорини бажариш юзасидан конкрет тадбирлар белгиладилар. Чунончи, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети 1975 йилга келиб қишлоқ ҳунар-техника билим юртларида тайёрланадиган механизатор кадрлар сонини 20,7 минг кишигача етказишни тегишли ташкилотлар олдига вазифа қилиб қўйди. Бу тадбирларнинг амалга оширилиши натижасида қишлоқда ўрта махсус билимга эга бўлган кишилар сони ортади. Республикадаги қишлоқ хўжалик олий ўқув юртлари эса кўплаб олий маълумотга эга бўлган агроном кадрлар етказиб бермоқда. Ҳозирги кунда олий ўқув юрти ва техникумларда ўқиб турган ёшлар ичида колхозчиларнинг фарзандлари 113 минг кишини ташкил қилади.

Қишлоқ хўжалигида олий ва ўрта махсус маълумотга эга бўлган кишиларнинг етарли миқдорда бўлиши колхоз ва совхозларда ишлаб чиқаришга фан ва техника ютуқларини муваффақиятли жорий этишнинг, ишлаб чиқариш ва меҳнатни илмий асосда ташкил этишнинг муҳим факторларидан биридир. Бу муҳим масалани ҳал этишда ҳам бирмунча ютуқлар қўлга киритилган. Чунончи, 1959 йили ҳар бир колхоз ва совхозга ўртача ҳисобда 9 тадан олий ва ўрта махсус маълумотли киши тўғри келган бўлса, ҳозир бундай кишилар 20 тадан ортиқроқни ташкил этади. Лекин бу миқдор ҳали ҳам талабни қондирмайди.

Демак, колхоз ва совхоз ишлаб чиқаришини ривожлантириш мақсадида қишлоқ хўжалиги учун бевосита қишлоқ ёшларидан кўплаб юқори малакали кадрлар тайёрлаш шу куннинг муҳим масалаларидан биридир. Бу вазифани ҳал этишда қишлоқ мактаблари, олий ўқув юртлари, техникумлар, қишлоқ хўжалигини механизациялаш ўқув юртлари, механизаторлар тайёрлаш курслари ва мактабларининг масъулияти ҳар қачонгидан ҳам кўра ортади.

Фан-техника тараққиёти, унинг эришган ютуқларини ишлаб чиқаришга жорий этиб бориш — халқ хўжалигининг барча соҳаси каби қишлоқ хўжалиги ривожининг ҳам омилидир. Фан-техника тараққиёти социалистик мамлакатимизда коммунизмнинг моддий-техника базасини барпо этишга бевосита хизмат қилади.

С. ОРИПОВ,
тарих фанлари кандидати.

ТОШКЕНТДАГИ республика машина ёзуви ва стенография курси чинакам кадрлар ўчоғига айланган. Тажрибали халқ маорифи ходими Муҳиддин Муродов бу даргоҳга кўпдан бери директорлик қилиб келмоқда. Унинг ташаббуси билан янги кабинет ва лабораториялар ташкил этилди. Суратда: ўртоқ М. Муродов ўқитувчилар билан суҳбатлашмоқда.
Н. Аъзамов фотоси.

Суратда: ОРЖОНИКИДЗЕ район «Узсельхозтехника» бошқармасининг илғор слесари ўртоқ Шомурод Саҳобиддиновни иш устида кўриб турибсиз. У айни кунларда партиямиз XXIV съезди шарафига меҳнат вахтасида туриб ишлаб, кунлик нормасини бир ярим-икки ҳиссага етказиб адо этиб келмоқда.
Н. АБДУРАСУЛОВ фотоси.

ҚЎШИМЧА 27 МИНГ ТОННА ЮК ТАШИЛАДИ

87-автомобиль базаси коллективи хизматидан ўнлаб корхоналар ва ташкилотлар баҳраманд бўлишяпти. База шоферлари ва автомашиналари улар хизматида. Юкларини белгиланган манзилларга етказиб беришяпти.

Айниқса, республикамиз пойтахтида олиб борилаётган қурилишларга бинокорлик материаллари ташишда жонбозлик кўрсатмоқдалар. Шуни айтиш кифояки, ҳар ойда объектларга 3 миллион донага яқин ғишт етказиб бермоқдалар. Ҳозир база коллективининг 30 га яқин мижози бор.

Шоферлар ўз ихтиёрларидаги транспорт воситаларидан фойдаланишни йилдан-йилга яхшилаб бормоқдалар. Машиналар қаровини яхшилаш, уларни ўз вақтида капитал ва жорий ремонт қилиш, ҳар доим шай ҳолда туришини таъминлаш, меҳнатни илмий асосда ташкил этиш коллектив муваффақиятларининг омиллари бўляпти.

Планлаштириш ва иқтисодий рағбатлантиришнинг янги системасини жорий қилиш коллектив меҳнатига кўп барака киритди. Уни қўлланиш билан ишчи-хизматчиларнинг ўз меҳнатига муносабати кескин ўзгарди. Чунки, эндиликда ҳар бир ишчи ўзининг шахсий ва умумколлектив ишидан манфаатдор. Шунинг учун ҳам барча транспортчилар ички резервларни қидириб топиш ва улардан фойдаланишга эришишга, ишлаб чиқаришни тинмай такомиллаштиришга интиладиган бўлиб қолдилар. Натижада меҳнат унумдорлиги 20 процент ортди. Қўшимча 230 минг сўмлик фойда олинди. Энг муҳими авария сингари кўнгилсиз воқеаларга тамомила чек қўйилди.

Автобаза коллективи янги беш йилликнинг биринчи йилини ҳам яхши бошлади. Юк ташиш ишларини кундан-кунга жадаллаштиришга астойдил ҳаракат қилмоқдалар. Чунки, КПСС XXIV съездини муносиб кутиб олиш юзасидан ўз зиммаларига юксак мажбуриятлар олишди. Улар юк ташиш биринчи квартал планини 20 мартгача бажариш ва қўшимча 27 минг тонна халқ хўжалиги юкларини белгиланган манзилларга етказиб беришга аҳд қилганлар.

БИЛИМ ЮРТИНИНГ ТЎЙИ

Совет ҳокимиятининг дастлабки йилларидаоқ аҳоли сиҳат-саломатлиги тўғрисида катта ғамхўрлик кўрсата бошланди. Турли касалликларнинг олдини олиш ва даволаш ишларини яхшилаш юзасидан белгиланган тадбирлар ижодий натижаларини берди. 1918 йилда улуғ доҳиймиз В. И. Ленин томонидан имзоланган Декретга биноан ҳамма дорихоналар национализация қилиниб, давлат ихтиёрига ўтказилди.

Шундай бир пайтда малакали шифокор кадрлар тайёрлаш масаласи асосий вазифалардан бири бўлиб қолган эди. Мамлакатимизда бўлгани каби, республикамизда ҳам бу борада қатор ишлар амалга оширилди. 1918 йилда ўлка мусулмонлар фельдшерлик мактаби ташкил этилди. Унинг ҳузурида қисқа курс ҳам очилди. Бу курс кадрлар тайёрлашда муҳим роль ўйнади. Тажрибали шифокор кадрларни кўплаб тайёрлаш мақсадида 1920 йилда Тошкентда медицина билим юрти очилди. У ўрта маълумотли медицина ходимлари тайёрлашга даъват этилди.

Бу ерда, дастлаб фельдшер, санитария фельдшери ва медицина ҳамширалари тайёрланди. Кейинчалик эса фармацевт, тиш техниги, медицина лаборанти ва фельдшер-акушерлик ихтисослиги бўйича ҳам кадрлар тайёрлаш кенг йўлга қўйилди.

Билим юрти 1930 йилга бориб, янги бинога кўчиб ўтди. Ўша йили унга ўзбек халқининг оқсоқоли Йўлдош Охунбобоев номи берилди.

Бу йиллар ўсиш ва улғайиш, кенгайиш ва равнақ йиллари бўлди. Агар 1920 йилда 80 ўқувчи қабул қилинган бўлса, 1970—1971 ўқув йилида таълим олаётган ўқувчилар сони 1500 кишидан ортиб кетди. Шу ўқув йилида мингдан ортиқ йигит-қиз ўрта медицина маълумотига эга бўлади.

Мана бу рақам ҳам билим юртининг фаолияти йилдан-йилга кенгайиб борганлигини яққол кўрсатади. Дастлаб 60 дан ортиқ ёш шифокор тайёрланган бўлса, ўтган йили 600 дан ортиқ мутахассис меҳнат қучоғига йўлланма олди.

Бизда ўқиб фойдали касб эгаллаган йигит-қизларни республикамизнинг турли бурчакларида учратиш мумкин. Улар тиш врачлари ва техниклари, дори тайёрловчи ва санитар-фельдшерлар ҳамда фельдшер лаборантлар бўлиб ишлаб, аҳоли сиҳат-саломатлигини сақлаш йўлида ўз ҳиссаларини қўшмоқдалар.

Билим юртимизнинг келажаги порлоқ. Келгусида республика медицина билим юрти учун янги бино қурилади. Чилонзор массивининг Оқтепа даҳасида қад кўтарадиган ўқув корпуси 2 минг ўқувчига мўлжалланган. Бу ерда лаборатория ва кабинетлар бўйича ҳам машғулотлар олиб борилади. Қурилиш шу йил бошлаб юборилади.

Севимли даргоҳимиз 50 ёшга тўлди. Шонли юбилей муносабати билан жойлардан кўплаб қутлов телеграммалари олдик. Бу биз учун катта мукофот.

Р. МИРХЎЖАЕВ,
Охунбобоев номидаги республика медицина билим юртининг директори.

Суратда: ЧИРЧИҚ трансформатор заводининг илғор слесарь-йиғувчиси ўртоқ А. Андреев. У ушбу корхонада бир неча йилдан буён самарали меҳнат қилиб келмоқда.
И. ГЛАУБЕРЗОН ва В. СИРОТКИН фотоси.

ОЛОВБАРДОРЛАР

— Илғорларни сўраяпсизми? — деди завод партия ташкилоти секретари Петр Стефанович Давиденко, — хўш, сизга кимларни тавсия қилсам экан? Корхонамизда ўз ишининг чинакам усталари жуда кўп... Алло, Михаил Ефимович, сенмисан? Редакциядан келишган экан. Нуриддин Аминов, Мардон Хамдамовлар билан таништириб қўй. Цех ишлари билан ҳам таништир.

..., Завод дарвозасидан кириб тўғрига қараб бироз юрсангиз, — йўл четидаги ишлаб чиқариш илғорлари портретига кўзингиз тушади. Ана шулар орасида партия ташкилоти секретари тавсия қилган Нуриддин Аминов билан Мардон Хамдамовларнинг ҳам портретларини учратдик.

Темирчилик-пресслаш цехи бошлиғи ўринбосари ўртоқ К. Яхин билан старший мастер Нуриддин Аминов хонасига кирдик. Ойнадан ташқарига боқамиз. Оппоқ қор кўзни қамаштиради. Кексалар ибораси билан айтганда қиш чилласи. Бу ерда, цех ичида эса гўё ёз. Ёз бўлганда ҳам айни жазирама ёз.

Цех бошлиғи ўринбосари ва старший мастер билан цехга чиқдик. Ўнг томондаги печь олдида бир йигит чаққонлик билан лаққа чўғ пўлатни қисқич билан ушлади-да, даст кўтариб, пресс олдига олиб келди. Кейин эса унга шакл бера бошлади.

— Бу йигит Мардон Хамдамов бўлади, — деди Нуриддин Аминов. — Коммунистик меҳнат зарбдори. Цехда ишлай бошлаганига йигирма йилдан ошди. Ўнлаб шогирд етиштирди. Меҳнатда ҳам, турмушда ҳам ҳамма ундан ўрнак олади. Асл ишчи!

Мардон ака салом аликдан кейин қандай детал тайёрлаётгани ҳақида сўз очди:

— Бу химия машиналарига запас деталлар, — деди у пресс станоги устидаги қолипдан деталии қисқич билан олиб, четга қўяр экан, — мана булар эса трактор заводига ишланган бандажлар.

Мардон ака яна ишга киришиб кетди. Идишдан сув олиб, чўғ бўлиб турган дастгоҳга пуркади.

Фикримизни дарҳол пайқади шекилли, шунинг учун у саволимизни кутмаёқ тушунтира кетди.

— Бу намакоб сув. Унинг икки фазилати бор. Биринчидан, дастгоҳни бироз совутса, иккинчидан, тез ишдан чиқишига йўл қўймайди, чидамлилигини оширади.

Цехни айланишда давом этдик. Ҳамроҳимиз К. Яхин яна талайгина илғорлар билан бизни таништирди. Айниқса, Ўткир Ғуломов, Жўрабек Мирзаевлар ҳақида ғурурланиб сўзлади. Бу икки ишчи цехга келганига унча кўп бўлгани йўқ. Лекин уқувли, камтар, касбига меҳр қўйган икки ёш тезда темирчилик касбининг сирларини ўрганиб олишди.

Цех ишчиларидан Сайдилла Тўйчибоев, Янис Ходзинос, Юсуп Абкаримовлар бошчилик қилаётган бригадалар аъзолари ишидан ҳам барча мамнун. Бригадалар, участкалараро йўлга қўйилган социалистик мусобақага ҳар ўн кунда якун ясаб турилади, ғолиблар кўчма вимпель ва мукофотлар билан тақдирланади.

ИШЧИ НОМИ — ШАРАФЛИ НОМ

Алижон Ҳайдаров билан суҳбатлашиб турган эдик, олдимизга ўрта бўйли, малласоч йигит келди-да, суҳбатимизни бўлгани учун узр сўраб саломлашгани қўл узатди. Нуриддин Аминов билан қўл олишар экан «раҳмат», «катта раҳмат» деб қўйди. Старший мастер эса «раҳмат»ни менга эмас, бригадиринг Юсип Абкаримовга айтгин», деди.

Биз старший мастердан бу миннатдорчилик сабабини суриштирдик.

— Моисей Ложкин мукофот олипти. Биринчи мукофоти. Биз уни кечагина ишдан бўшатмоқчи эдик. Гапнинг очиғи, кўп ичарди. Ора-чора ишга ҳам ичиб келадиган одат чиқарди. Кўп гаплашдик. Тушунтирдик, танбеҳ бердик. Ниҳоят ишдан ҳайдамоқчи бўлганимизда бригадири «мен оталикка оламан» деб қолди. Мана энди тузалиб, мукофот ҳам олипти.

Цех дарвозасидан кириб келган юк машинаси жўнатишга тахт қилиб қўйилган запас қисмлар олдига келиб тўхтади.

— Мана бу қозонларни Қўқондаги «Большевик» заводига жўнатамиз. Ана у деталлар эса «Ташхимсельмаш» заводи заказн бўйича бажарилган, — дейди ўртоқ К. Яхин.

Цех тайёрлаган маҳсулот фақат республикамиз, шунингдек иттифоқдош республикалар саноат корхоналарига жўнатилибгина қолмай, балки қатор чет эл мамлакатларига ҳам экспорт қилинмоқда. Завод маъмурияти адресига Болгария, Эрон, Афғонистон, Покистон, Куба ва бошқа мамлакатлардан заказлар келиб туради. Анъана бўйича ана шу заказларни энг яхши ишчилар бажаради. Экспорт қилинадиган химия машиналарига лозим бўлган кўпгина қисмларни сифатли қилиб тайёрлашда темирчилик-пресслаш цехи коллективи зиммасига катта вазифа юклатилган. Ишчилар ана шу масъулиятни тушунган ҳолда меҳнат қилишмоқда. Ф. Бўронов, Ш. Пўлатова, А. Хожнев, В. Данилова, Р. Юшкова сингари ишлаб чиқариш илғорлари тайёрлаётган маҳсулот ҳамиша сифатли бўлади.

Цехда саккиз бригаданинг бештаси коммунистик меҳнат номини олишга сазовор бўлган. 40 дан ортиқ ишлаб чиқариш илғори эса коммунистик меҳнат зарбдоридир. Ана шундай фахрли номга сазовор бўлганлардан бири ҳисобланган Нуриддин Аминовнинг номи фақат цехда эмас, балки заводда фахр билан тилга олинади.

Нуриддин Аминов цех партия ташкилоти секретари сифатида партиявий ва таълим-тарбия иши олиб боряпти. Моҳир рационализаторчи сифатида ҳам доиг таратган. Унинг яқинда учта таклифи ишлаб чиқаришга жорий этилди. «Шавкатли меҳнати учун» медали, республика Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан уч марта тақдирланган. Шаҳар партия комитети аъзоси.

Паст бўйли, яноғлари ёниб турган, қорачадан келган Нуриддин акага боқаману, уни ўттиз йилдан бери ишлаётганига ишонқирамай сўрайман:

— Жуда ёш кўринасизку...

— Ишга 16 ёшимда келганман. Бу 1942 йилнинг бошларида эди. Шу-шу заводдаман....

«Узбекхиммаш» заводининг темирчилик-пресслаш цехи азаматлари эл қатори партиямиз съездини меҳнатда муносиб совғалар билан кутиб олиш иштиёқида фидокорона меҳнат қилмоқдалар. Ҳимматингизга балли, оловбардорлар!

Ш. УМУРЗОҚОВ.
«Тошкент ҳақиқати»нинг махсус мухбири.

ГРАЖДАН МУДОФААСИ МАШҚЛАРИДА

ЖАНГОВАРЛИК, УЮШҚОҚЛИК

Ўнгга қарасанг ҳам, чапга қарасанг ҳам тирик жондан асар йўқдек туюлади. Бир бирига мингашиб кетган баланд паст адрлар оппоқ қор билан қопланган. Жимликни дикторнинг ҳаяжонли овози бузди:

— «Диққат! Диққат! Душман ҳужум қилиш эҳтимоли бор. Барча граждан мудофааси штаблари, бўлинмалари ҳимояга тайёрлансин».

Тошкент области раҳбар ходимлари учун мўлжалланган машқлар ана шундай бошланди.

Граждан мудофааси штабидагилар белгиланган жойга область мудофаа бошлиғи йўл олаётгани ва у вазият билан танишиш истагида эканини телефон орқали маълум қилдилар. Штабга йўл оламиз. Машғулотни бошқариш штаби ер остида жойлашган бўлиб, хоналар махсус анжомлар билан жиҳозланган. Телефон ва бошқа алоқа воситалари бир зум тинмайди. Шу ердан алоқадор штаб ва бўлинмаларга тегишли йўл-йўриқлар, кўрсатмалар берилмоқда, фавқулодда вазият билан қисқа, лўнда таништирилаётир. Стол устида планшетларда, деворларда харита, схема, ҳисоблаш жадваллари.

Соат 10 дан 45 минут ўтганда машғулотни бошқариш команда пунктига область граждан мудофааси бошлиғи кириб келди. Машқларни бошқариб бораётган штаб раҳбари харита олдига яқинлашиб, унга вазиятни тушунтирди ва мудофаа ишлари ҳамда аҳолини муҳофаза қилиш борасида ўз фикр ва мулоҳазаларини айтди.

Соат 14-у 30 минут. Машқларни бошқариб бораётган штаб бошлиғи раҳбар ходимлар билан биргаликда граждан мудофааси бирлашмалари тўпланган районга йўлга чиқади.

Ўнлаб машиналар аста тезликни ошириб, тепаликлар ортида бир-бир кўздан ғойиб бўлди.

Бир соатлик машаққатли йўл ортда қолди. Шахсий состав, ҳарбий техника, противогаз кийиб олган ҳамшира қизлар машқларга шайланиб туришибди. Чор атроф оқ либосда. Кечагина ёғиб ўтган қор қуёш нурида жилваланади, кўзни қамаштиради.

«Ҳаво тревогаси» сигнали эшитилади. Ҳозиргина бамайлихотир, ўзаро гурунглашиб турган кишилар, машиналар саноқли дақиқалар ичида олдиндан тайёрлаб қўйилган ертўлаларга кириб яширинадилар. Поёнсиз қир яна сукунат қўйнига чўмади.

Тасодифан бу ерга келиб қолган киши мана шу тепаликлар сийнаси юзлаб одамлар, машина ва ҳарбий техникани ўз бағрига олганини сезмайди. Фақатгина қадимий миноралар гумбазини эслатувчи баландликда кузатиш пости аъзоси сергак турибди.

Ҳавога қизил ракеталар отилди. Бу — жанговар тревогага берилган сигналдир. Бўлим командирлари уюшқоқлик билан шахсий составни йиғиб, колонна-колоннага бўладилар ва уларга вазифалар юклашади. Шундан кейингина граждан мудофааси кучлари «душман» ҳужумига учраган шаҳар томон йўл олади.

Одатдагидек, олдинда разведкачилар машинаси. Граждан мудофаасининг бошқа бўлимлари, жумладан, ўт ўчириш, медицина, инженерлик техникаси унга эргашади. Ҳар бир муҳофаза группасига тезроқ «зарарланган» шаҳарга етиб олиш ва граждан мудофаасининг бошқа кучларини хавфли зонадан олиб чиқиш вазифаси топширилган.

Граждан мудофааси бўлимлари йўл-йўлакай у ер бу ерда чиққан «ёнғин»ларни ўчириб, «вайрон» этилган кўприкни тиклайдилар. Амалий машқларда ўртоқ Голубцов раҳбарлик қилган бўлинма, айниқса жонбозлик кўрсатади.

Соат 16-ю 30 минут. Граждан мудофааси раҳбар ходимлари Л. Ткаленко бошлиқ дастлабки медицина ёрдами кўрсатиш отряди жойлашган районга йўл оладилар. Шифокорлар отряди бу пайтда душман «ҳужуми»га учраган колхоз аҳолисига ёрдам кўрсатиш билан банд эди. Машқ бошлиқлари бу ерда жароҳатланганларни қабул қилиш, хирургия ва эвакуация қилиш бўлимларини кўздан кечиришди, врач ҳамда ҳамшираларнинг ўз вазифаларини қандай бажараётганликлари билан танишишди. Ўртоқ А. Эшонхўжаев бош врач бўлган дастлабки медицина ёрдами кўрсатиш отряди мудофаа машқларини пухта ўзлаштиргани, жанговар ишга шайлиги маълум бўлди.

Амалий машқларни бошқараётган республика ҳамда область граждан мудофааси бошлиқлари шахсий составнинг ҳаракатларини юқори баҳоладилар.

Раҳбар ходимлар ва аҳолини граждан мудофаасига ўргатишнинг энг юқори формаси бўлган бундай машқлар Тошкент шаҳри ва областининг халқ хўжалиги объектларида, колхоз, совхозларда ҳам ўтказиб турилибди.

Тошкент абразив буюмлар комбинати, Навоий номли колхоз ва бошқа жойларда уюштирилган машқлар кўп нарсаларни ўргатди. Бундай машқлар бу йил областимизнинг қатор район, саноат корхоналари, хўжаликларида ҳам бўлади.

Аммо граждан мудофааси машқларига ҳамма ерда ҳам жиддий эътибор берилаётир деёлмаймиз. Ўтган йилнинг декабрида колхоз раислари, совхоз директорлари учун область курсларида назарий машғулотлар белгиланган эди. Афсуски, Калинин, Оржоникидзе районларидаги айрим хўжалик раҳбарлари машғулотларга мутлақо қатнашмадилар.

Граждан мудофааси қонун-қоидаларини пухта ўзлаштириш мамлакат мудофаасининг муҳим масалаларидан биридир. Буни унутмаслик керак.

В. ГЛУШКОВ,
Я. САЛИМОВ.

Граждан мудофааси штаби раҳбарлари машғулот ўтказишга шай. Ўнгда «Ҳаво тревогаси» эълон қилинган шароитда ҳарбий техника ва машиналар ана шу тарзда яширилади.

Автор фотолари.

ФЕРМА КОММУНИСТЛАРИ

1-«Оҳангарон» совхози партия комитети кейинги пайтларда партия группалари фаолиятини жонлантириш юзасидан бирмунча ишларни амалга оширди.

Ҳозирги кунда совхозда коммунистлар сони уч киши ва ундан ортиқ бўлган бригада, ферма ва бошқа участкаларида ўн битта партия группаси ишлаб турибди. Айниқса, биринчи бўлим сут-товар фермаси қошидаги партия группасининг иши диққатга сазовордир. Ферма коммунистлари ўзларига топширилган ишни яхши бажариш билан бирга омма ўртасида сиёсий, тушунтириш, тарбиявий-ташкилий ишларни ҳам олиб борадилар. Бу жиҳатдан сут соғувчи, ёш коммунист Зуҳра Ҳасанова бошқаларга ўрнак бўлаётир. У сиёсий ташкилотчи сифатида ҳурмат қозонмоқда. Фермадаги чорвадорларни янгиликлардан хабардор қилиб туради. Ўзбекистон чорвачилик илмий-текшириш институтининг «Сигирларни парваришлаш, сутини кўпайтириш ва бошқа тадбирлар ҳақида»ги қўлланмасини мунтазам ўқиб, чорвадорларга тушунтириб беради.

Яқинда ферма коммунистларининг йиғилиши бўлди. Бунда ўтган йил якунлари ва навбатдаги вазифалар муҳокама қилинди. Ферма мудири, коммунист Мўмин Ҳайитқулов доклад қилди. Коммунистлар сўзга чиқиб, ишдаги ютуқ ва камчиликлар ҳақида гапирдилар.

Бўлимда 180 бош сигир бор. Бу сигирлардан ўтган йили 360 тонна ўрнига, 409 тонна сут соғиб олинди. Сут соғувчилар юбилей йилида ҳар бир сигирдан мўлжалдаги 2 минг килограмм ўрнига 2250 килограммдан сут соғиб олдилар. Ҳар юз бош сигирдан кўплаб бузоқ олинди.

Бироқ айрим сут соғувчиларнинг иш унуми талабга жавоб бермайди. Улар ҳар бош соғин сигирдан 2000—2100 килограммдан сут соғиб олишди. Ваҳоланки, Карам Пардаева каби илғор сут соғувчилар сигирлардан 2400 килограммгача етказиб сут соғиб олмоқдалар. Ем-хашак етарли, ҳамма шароит муҳайё. Бундай фарқнинг сабаби нимада?

Ҳамма гап шундаки, деб айтишди коммунистлар, партия группаси Карам Пардаева сингари илғор сут соғувчиларнинг тажрибасини оммалаштириш билан етарли шуғулланмаётир.

Коммунистлар бундан кейин ферма ишини янада яхшилаш, соғин сигирлардан сут соғиб олишни кўпайтириш, чорва қишловини намунали якунлаш юзасидан қатор тадбирларни белгиладилар. Улар КПСС XXIV съезди шарафига ўз зиммаларига оширилган мажбуриятлар олдилар.

— Мен,— дейди Зуҳра Ҳасанова,— бу йил ўз боқимимдаги сигирларнинг ҳар биридан 2500 килограммдан сут соғиб олишга аҳд қилдим. 1 квартал планини 20 мартгача бажаришга ҳаракат қиламан.

Фермада шу кунларда съездолди социалистик мусобақаси кучайтириб юборилган. Чорвадорлар орасида оммавий-сиёсий, ташкилий ишлар ҳам жонлантириб юборилди. Илғорлар тажрибасини оммалаштиришга катта эътибор берилмоқда.

Т. ХУШНАЗАРОВ.

БАРАВЖ КЎЧАТЛАР

Деҳқонларимиз қишнинг совуқ кунларида ҳам тиним билмаяптилар. Ариқ-зовурларни тозалаш кўкламга техникани тахт қилиш, далаға маҳаллий ўғит чиқаришдек кечиктириб бўлмайдиган ишлар амалга оширилмоқда. Айниқса, парник хўжаликларида кўчат етиштириш қизғин тус олган.

Оржоникидзе райони мардумайдонлари ҳам эрта кўкламда далаларга экиш учун парникда карам, помидор ва бошқа турли сабзавот ниҳолларидан мўлжалдагидан зиёд етиштирмоқдалар. Киров номли колхознинг Ғ. Қориев бошлиқ парник хўжалигида 30 килограмм карам уруғидан кўплаб кўчат олинди. Улар ҳозирда 12 килограмм болгар қалампири, 7 килограмм бақлажон ва бошқа экинларнинг уруғини сепиш тараддудини кўрмоқдалар.

Ленин номли колхознинг парник хўжалигида ҳам кўкламга тайёргарлик жадал, Иш кўзини билган чевар қизлар карам кўчатларини расад қилмоқдалар. Ҳозиргача чуқурларга сепилган 45 килограмм карам уруғидан бир ярим миллионга яқин ниҳол расад қилиб қўйдилар.

«Қизил Ўзбекистон» колхозининг ваъдасига вафодор азаматлари эрта кўкламда 120 гектар майдонда карам экадилар. Бунинг учун экин майдони сифатли шудгорланиб, маҳаллий ва минерал ўғитларга тўйдирилди. Карам экиладиган майдон экишга тайёрлаб қўйилди. Эндиликда ана шу майдонга 6 миллион туп кўчат етиштириш мақсадида 60 килограмм карам уруғидан ундириб олинган ниҳоллар тезкорлик билан расад қилинмоқда. 2 миллиондан ортиқ кўчат яйратиб ўстирилмоқда.

Съезд очиладиган кунгача эртаги экинларни экиб бўлиш тараддудини кўраётган деҳқонларимиз ўзаро мусобақани қизитиб меҳнат қилмоқдалар.

И. РУСТАМОВ,
Ф. ИСАЕВ.

ОБЛАСТЬ РАЙОНЛАРИДА АРИҚ-ЗОВУРЛАР ВА КОЛЛЕКТОР-ДРЕНАЖЛАРНИ ТОЗАЛАШ ИШЛАРИНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА 1971 ЙИЛ 25 ЯНВАРГАЧА БЎЛГАН МАЪЛУМОТ

Биринчи стун — районлар, иккинчи стун — тозалангани, учинчи стун — шу жумладан механизация билан бажарилгани

Оржоникидзе	70	94
Юқори Чирчиқ	48	67
Бекобод	37,2	57
Бўка	35	40
Калинин	33,6	43
Бўстонлиқ	28	39
Оққўрғон	27	34
Ўрта Чирчиқ	27	33
Янгийўл	23,2	29
Пискент	20	24
Область бўйича	33	39

ОБЛАСТЬ РАЙОНЛАРИДА КЎКЛАМ ЭКИШ КАМПАНИЯСИГА ТЕХНИКАНИ ТАЙЁРЛАШ БЎЙИЧА 1971 ЙИЛ 25 ЯНВАРГАЧА БЎЛГАН МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Биринчи стун — районлар, иккинчи стун — чопиқ тракторлари, учинчи стун — чигит экиш сеялкалари

Бўстонлиқ	92,7	—
Юқори Чирчиқ	92,3	1,35
Янгийўл	77,2	49,5
Пискент	73,2	61,6
Калинин	68,1	—
Ўрта Чирчиқ	63,7	84,4
Оққўрғон	62,2	52,8
Бўка	56,2	43,9
Оржоникидзе	49,9	100
Бекобод	46,1	33,2
Область бўйича	67,2	50,4

ДУНЁ ХАБАРЛАРИ

МАМЛАКАТЛАР ОДАМЛАР ВОҚЕАЛАР

ЧКП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

ПРАГА, 23 январь. (ТАСС). Чехословакия Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Президиуми ЧКП Марказий Комитетининг секретари Г. Гусак, ЧКП Марказий Комитети Президиумининг аъзоси, Чехословакия Социалистик Республикаси ҳукуматининг раиси Л. Штроугал, ЧКП Марказий Комитети Президиумининг аъзоси, Марказий Комитет секретари В. Биляк ва ЧКП Марказий Комитети Президиуми аъзолигига кандидат, Чехословакия Социалистик Республикаси ҳукумати раисининг ўринбосари В. Гулнинг 16 январда Прагада Польша Бирлашган Ишчи партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Э. Герек ва Польша Бирлашган Ишчи партиясининг Марказий Комитети Сиёсий Бюросининг аъзоси, Польша Халқ Республикаси Министрлар Советининг раиси П. Ярошевич билан олиб борилган музокаралари тўғрисидаги ахборотни муҳокама қилди.

Чехословакия Коммунистик партияси Марказий Комитети Президиуми, деб хабар беради Чехословакия телеграф агентлиги, ана шу ахборотни маълумотга олди ва музокараларнинг натижаларини маъқуллади. Бу музокаралар ҳар иккала партия ва ҳар иккала мамлакат ўртасидаги дўстона муносабатларни янада мустаҳкамлашга ёрдам берди.

ЖАНГОВАР ШУҲРАТ ЖОЙЛАРИ БЎЙЛАБ

УЛАН-БАТОР, (ТАСС). Халқ Монголиясининг ёшлари революцион ва жанговар шуҳрат жойлари бўйлаб учинчи юришни бошлади. Бу юриш Монголия Халқ Революцион партияси ва халқ революциясининг ярим асрлик юбилейига бағишланган.

Юриш вақтида кекса авлоднинг шонли традициялари ва революцион ишлари тўғрисида ҳамда замондошларимизнинг бахтли ҳаёти ва меҳнати тўғрисида ҳикоя қилувчи музейлар ва хоналар ташкил этилади.

Халқ революциясининг 50 йиллиги арафасида Монголия пойтахтида юриш қатнашчиларининг слёти очилади.

ҚУРОЛ-ЯРОҒ ЕТКАЗИБ БЕРМОҚДАЛАР

НЬЮ-ЙОРК, 21 январь. (ТАСС). «Авиэйшн уик» журналида босилган хабарда айтиладики, Қўшма Штатлар Исроилга энг янги ҳарбий аслаҳаларнинг навбатдаги бир қисмини етказиб беришга қарор қилди. Шу қарорга биноан, Исроилнинг ҳарбий ҳаво кучлари учувчисиз ҳаракат қиладиган разведкачи «райян—147» самолётларини ва «шрайк» ракеталарини олади.

АҚШ Исроилга яна ҳарбий аслаҳалар етказиб бериш билан Исроил экстремистларини араб мамлакатларига қарши янги қуролли иғвогарликлар қилишга рағбатлантирмоқда.

АМЕРИКА Қўшма Штатларида «Яҳудийларни ҳимоя қилиш лигаси» сионистик ташкилоти аъзолари безориликни тобора авжга чиқармоқдалар. Суратда: Нью-Йоркдаги Америка—Совет дўстлиги жамияти биноси безорилар хуружидан сўнг. «Дейли уорлд» газетасидан олинган сурат.

ТАСС фотохроникаси.

ҲИНДИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ТАРАҚҚИЁТИДА

Бугун Ҳиндистон республика деб эълон қилинган кунга 21 йил тўлди. Эрксевар ҳинд халқи бу улуғ айёмни зўр тантана билан нишонламоқда.

Ўтган 21 йил ёш республика учун ҳам ижтимоий, ҳам иқтисодий тараққиётнинг мураккаб, оғир даври бўлди. Англиянинг Ҳиндистонга нисбатан мустамлакачилик сиёсати шафқатсиз ва ўта реакцион сиёсат бўлганлиги ҳаммага маълум. Англия мустамлакачилари ҳинд халқининг ҳар қандай прогрессив интилишларини бутун куч ва ҳар хил чоралар билан бўғишга ҳаракат қилиб келди.

Тарихан қисқа, аммо сермазмун ўтган мустақиллик йилларида республика сиёсий-иқтисодий ва маданий тараққиётда улкан ютуқларни қўлга киритди. Ҳиндистон эндиликда мустақил тараққиёт йўлига чиқиб олган, халқаро майдонда тинчликни, тараққиёт ва мустақилликни ҳимоя қилувчи илғор куч сифатида намоён бўлмоқда. Асрлар давомида мустамлакачиликдан мерос қолган иқтисодий қолоқликни бартараф қилиш учун курашмоқда. Ҳиндистон янги муҳим ижтимоий, сиёсий халқаро проблемаларни ҳал қилиш анжуманларида қатнашиш ҳуқуқига эгадир.

Ҳозир мустақил республика олдида кечиктириб бўлмайдиган вазифа — иқтисодий проблемалар турибди. Чунончи, бу вазифа ижтимоий-иқтисодий қолоқликка барҳам бериш, миллий саноат барпо қилиб, уни тез суръатлар билан такомиллаштириш ва ниҳоят мамлакат бирлигини мустаҳкамлашдан иборат.

Ҳозир Ҳиндистон республикаси тараққиётнинг тўғри йўлига чиқиб олди. Республика экономикасининг тинмай ривожланиши қишлоқ хўжалигининг ўсишига, саноатни такомиллаштиришга ва халқ фаровонлигини оширишга олиб келмоқда.

Республиканинг миллий саноатида кескин ўзгаришлар юз бермоқда. Чунки, у тез суръатлар билан ўсаяпти. Ҳозирга қадар мамлакатда 6000 саноат корхонаси қурилиб, ишга туширилди. Фақат машинасозлик саноатининг ўзигагина ажратилган маблағ 25 миллиард рупияни ташкил қилади. Мамлакатнинг иқтисодий-маданий равнақ топишида давлат сектори муассасалари ҳал қилувчи аҳамиятга эга бўлиб бормоқда. Масалан, 1960 йилдан 1970 йилгача Ҳиндистон марказий ҳукумати ихтиёридаги катта ва йирик корхоналарнинг сони 42 дан 91 га етди. Айниқса қишлоқ хўжалигида катта ўзгаришлар содир бўлмоқда. Ҳукумат тарафидан кўрилган қатор тадбирлар туфайли қишлоқ хўжалик унумдорлиги анча ошиб бораяпти.

Ҳукуматнинг қатор тадбирлари ва ҳинд халқининг фидокорона меҳнати туфайли биринчи, иккинчи ва учинчи бешйиллик планлар муваффақият билан амалга оширилди. Мустақиллик йилларида илгари асрлар мобайнида қурилганидан кўп оғир саноат корхоналари, темир йўл ва электростанциялар, катта-катта ирригация иншоотлари вужудга келди. Металлургия, машинасозлик, станоксозлик, химия, нефт, кон саноати барпо этилди.

Ҳиндистон республикаси фан ва маданият равнақи учун ҳам тинмай ғамхўрлик қилмоқда. Мамлакатда саводсизликни тугатиш учун кураш олиб борилаяпти. Мустамлака даврида аҳолининг ўндан тўққизи саводсиз эди. Эндиликда аҳолининг ўндан уч қисми ёзиш ва ўқишни ўрганиб олди.

Бироқ, ёш республикада жамиятнинг синфий табақаланишида айрим номутаносиблик вужудга келди. Чунончи, монополиялар давлат сиёсатига фаол қатнашиб, мамлакатнинг демократик йўлдан тараққий этишига монелик қилмоқдалар. Ҳиндистон ҳукумати саноат, айниқса қишлоқ хўжалиги соҳасидаги қолоқликни тезроқ бартараф этишга интилаяпти.

Индира Ганди раҳбарлик қилаётган министрлар кабинети 14 хусусий банкни мусодара қилиш ҳақида қарор қабул қилган эди Мусодара натижасида барча банкларга тушадиган жамғармаларнинг 85 проценти ҳукумат ихтиёрига ўтиб, мамлакат олдида турган бир қатор иқтисодий проблемаларни ҳал қилишга йўл очиб берди. Банкларни мусодара қилиш, кучлар нисбатини аниқлаб, Ҳиндистон Миллий Конгрессидаги прогрессив кучларнинг нақадар баландлигини кўрсатди.

Ҳиндистон экономикасининг ривожланишида Совет Иттифоқи бошлиқ барча социалистик давлатларнинг кўрсатаётган беғараз ёрдами катта роль ўйнамоқда.

Ҳозирги кунда мамлакатимиз Ҳиндистонга 40 дан ортиқ йирик саноат объектларини қуришда иқтисодий ва илмий-техникавий ёрдам бераябди. Булар орасида Ранчидаги машинасозлик, Дўрчапурдаги кон-шахта заводи ускуналари заводи, Харварддаги турбогидрогенераторлар заводи ва бошқа корхоналар алоҳида ўрин тутади.

Ҳиндистонда СССРнинг ёрдами билан қад кўтарган Бхилаи металлургия комбинати ҳинд халқининг фахри бўлиб қолди. Совет Иттифоқининг кўмаги билан Бараун шаҳрида қурилган нефтни қайта ишлаш заводи эндиликда тўла қувватда ишламоқда. Совет мамалкатининг техникавий ёрдами билан барпо этилган давлат нефть саноати маҳсулотларидан сан-киз йирик авиокомпания фойдаланмоқда.

СССРнинг самимий ёрдами билан Бокарода қурилаётган металлургия заводи тўла қувват билан ишга тушгач, йилига 4 миллион тонна металл етказиб беради.

Республикамиз ҳам бир неча йиллардан буён дўст Ҳиндистонга катта ёрдам кўрсатиб, Ҳиндистонга набель, кран, компрессор станциялари, дизеллар, ирригация асбоб-ускуналари ва бошқа 35 хил буюм юбориб турибди.

Бош министр Индира Ганди бошчилигидаги Ҳиндистон ҳукумати сўнгги йилларда муҳим аҳамиятга эга бўлган бир қатор тадбирларни амалга оширди. Чунончи, ҳукумат мамлакатни ўзида етиштирилган озиқ-овқат билан таъминлаш чораларини кўраётир. Тўртинчи бешйилликда (1966—1970) мамлакатда дон етиштириш Ҳиндистон мустақилликка эришгандан бери ўтган йилларнинг ҳаммасидагига қараганда ҳам рекорд даражага, яъни 129 миллион тоннага етиши лозим. Дарҳақиқат, 1968 йилнинг ўзидаёқ дон етиштириш 96 миллион тоннадаан ошиб кетди. Бу рақам 50-йилларнинг бошларидагига нисбатан 71 процент кўпдир.

70-йиллар арафасида Ҳиндистон ҳукумати чет мамлакатлардан озиқ-овқат маҳсулоти сотиб олишни тўхтатишга эришди. Индира Ганди ҳукуматининг демократик ўзгаришлар программасида кўзда тутилганидек, қишлоқ хўжалиги соҳасида ўтказиладиган ислоҳотлар ва унинг замонавий техника билан таъминланиши халқнинг турмуш даражасини кўтаришга ва мамлакатни ўзида етиштирилган озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлашга ёрдам беради.

Икки асрлик мустамлакачилик зулмидан озод бўлган Ҳиндистон тараққийпарвар ва тинчликсевар мамлакатдир. Ҳиндистон Республикаси жаҳон миқёсида мустамлакачиликка, империалистик ҳарбий блокларга қарши кескин норозилик билдириб келмоқда. Барча социалистик мамлакатлар билан биргаликда империалистик агрессияга, ҳусусан америка босқинчиларининг Вьетнамда олиб бораётган қонли урушини, шунингдек, Исроил босқинчиларининг араб халқлари бошига солган жабр-жафоларни кескин қоралаб, жаҳон халқларини тинч-тотув, фаровон ва осойишталикда яшашга чақирмоқда.

Ҳеч шубҳа йўқки, эрксевар ҳинд халқи ўз мамлакатининг тараққиёти ва жаҳонда тинчликни сақлаш йўлида бундан буён ҳам дадил қадамлар билан олға бораверади.

Турғун ФАЙЗИЕВ,
тарих фанлари кандидати.

САЙГОН АРМИЯСИДА ДЕЗЕРТИРЛИК

ХАНОЙ, (ТАСС). Сайгон қўғирчоқ армиясида интизомсизлик ва маънавий тушкунлик авж олиб кетмоқда.

Озодлик матбуот агентлиги хабар беради: масалан, қўғирчоқ армиянинг еттинчи дивизиясида 1970 йилда 9 мингдан ортиқроқ солдат дезертирлик қилган. Биргина 11-полкда ҳарбийда хизмат қилишдан қочганлар 5.300 киши бўлган.

ИНТЕРВЕНЦИЯЧИЛАРНИНГ ТАЛАФОТЛАРИ

ХАНОЙ, 23 январь. (ТАСС). Вьетнам информация агентлиги хабар беради: Лаос ватанпарвар кучлари жангчилари ўтган йили Американинг 377 самолётини яксон қилдилар. Бу — 1969 йилда яксон қилинган самолётлар миқдорига нисбатан 164 самолёт ортиқ сафдан чиқарилганлигини кўрсатади.

МЕҲНАТ ВА КАПИТАЛ

ПАРИЖ. Франциянинг жанубидаги узумчилар оғир кунларни бошдан кечирмоқдалар. Улар етиштирган узумни сотишнинг иложи бўлмай қолди. «Юманите» газетаси қуйидагиларни ёзади: мамлакатнинг жанубий департаментларида оммавий намойиш ва митинглар бўлиб ўтди. Бу намойиш ва митингларда неча ўн минглаб узумчи боғбонлар қатнашди. Улар харид нархларининг пасайиб кетганлигига қарши норозилик билдириб, «умумий бозор» мамлакатларидан вино келтиришни тўхтатиш ва солиқ машаққатларини енгиллаштиришни талаб қилдилар.

НЬЮ-ЙОРК. Нью-Йорк телефон компаниясининг ходимларидан 15 минг киши иш ташлаганлигига ўн кун бўлди. Улар коллектив шартноманинг бузилишига қарши норозилик билдирмоқдалар, меҳнат шароити ва моддий аҳволнинг яхшиланишини талаб қилмоқдалар. Компания эгалари «забастовкаларнинг қонунга зид эканлиги»ни баҳона қилиб, суднинг қарор чиқаришига муваффақ бўлдилар. Бу қарорга мувофиқ, забастовканинг ҳар бир куни учун алоқа ходимлари касаба союзи маҳаллий бўлимига юз минг доллар жарима, маҳаллий касаба союз бўлимининг раисига эса ўн минг доллар жарима солинади. Ана шундай ваҳшиёна тадбирларга қарамай, стачка қатнашчилари ўз талабларимиз қондирилмагунча ишга чиқмаймиз, дедилар.

ИККИ ҚЎШИҚ

МЕҲРИМ ЖЎШИБ

Кўзларинг ёр, оҳ, кўзларинг икки чарос,
Боқсам тўйиб, қалбда ёнар ишқ, эҳтирос.

Қўй, яширма, шоҳи дурранг юзга тортиб,
Кўзларингдан меҳринг эмиб, айтайин роз.

Чароғон эт зиёсидан дил уйимни,
Оразингдан олиб дурранг кўксингга ёз.

Термулай мен бўлиб мафтун нигоҳингга,
Нигоҳингда минг жилваю, ишваю, ноз.

Алишмасман ўзга кўзга кўзларингни
Дилим айтур кўзларидан ўргилиб ёз...

Ездим қалбим чашмасини сиёҳ айлаб,
Сенга бахшида ёрим бу қўшиқ—шаҳноз.

Кўзларинг ёр, оҳ кўзларинг икки чарос,
Боқсам тўйиб қалбда ёнар ишқ, эҳтирос.

МУНАВВАР ЭТ

Чаман зеболари ичра паризодим,
Юзи гул, лаъли хандон, қадди шамшодим.

Ичиб ишқинг шаробин дилим сархуш,
Бўлди зулфингнинг асири фикри ёдим.

Агар бағринг эмасдир тош, мурувват қил,
Вафо расмидан мунаввар эт ҳаётим.

Қани қошимда турсанг, ой каби яшнаб,
Эшитсанг дил баён этган арзи-додим.

Қадамгоҳинг баҳор этдим келурсан, деб
Эрта-кеч васлинг умиди ёр муродим.

Кел эй Ширин сифат лутф айлагин келгин,
Ошур Фарҳод каби қалбда ишқ саводим.

Менга содиқ, вафодор, ҳамдамим бўлгил,
Жўшиб парвоз этарга жуфт қанотим...

Усмон ЖОНГИТОВ.

МОНТАЖЧИЛАР.

Т. ЮСУПОВ фотоэтюди.

Спорт

ЯНА ҒАЛАБА

СССР терма командаси боксчилари яна ғалабага эришдилар. Улар АҚШ чарм қўлқоп усталари билан бўлган галдаги учрашувни 6:5 ҳисобида ўз фойдаларига якунладилар. Бу матч икки йил муқаддам бўлганидек, Лас-Вегасда ўтказилди.

ГОЛЛАНДИЯ ТАКЛИФИ

Голландия шахмат федерацияси жаҳон чомпиони билан бўладиган матчга даъвогарларни чорак финал учрашувларини ўтказиш учун ўз мамлакатига таклиф этди. Фақатгина Виктор Корчной билан Ефим Геллер ўртасида бўладиган учрашув бундан истиснодир. Маълумки, бу икки шахматчи илгарироқ Сочида ўйнаш ҳақида келишиб олган эдилар.

Голландияда бўладиган матчларда Т. Петросян — Р. Хюбнер (ГФР), Р. Фишер (АҚШ) — М. Тайманов, Б. Ларсен (Дания) — В. Ульман (ГДР) ўзаро учрашадилар. Бу учрашувлар май ойининг биринчи ярмида ўтказилади.

ФУТБОЛ МАЙДОНЛАРИДА

Ярмаркалар кубогини ўтказувчи ташкилот комитети шу йил 22 сентябрда мазкур турнирнинг ҳозирги ғолиби билан кубокнинг биринчи эгаси «Барселона» командаси ўртасида 22 сентябрда иккита ўйин ўтказишга қарор қилди. Бу иккала ўйинда ғолиб чиқадиган команда ярмаркалар кубогини абадийга ўзиники қилиб олади. Янгидан бошланадиган турнир мусобақаси «УЕФА кубоги» номини олади ва ғолиб команда учун янги соврин таъсис этилади.

Франция терма командаси Бразилия бўйлаб сафарини тугатди. Французлар Порт-Алегри шаҳрида бу штат чемпиони «Интернасьональ» командаси билан ўйнаб, 3:1 ҳисобида ғалаба қозондилар.

Югославиянинг «Вележ» клуби Перу пойтахти Лима шаҳрида «Хуан Аурих» командаси билан ўртоқлик учрашуви ўтказди. Югославияликлар 2:1 ҳисобида ютдилар.

ТЕРМА КОМАНДА СОСТАВИДА

Москвада ёшлар ўртасида, дзю-додан Совет Иттифоқи биринчилиги ўтказилди. Мусобақада тошкентлик Ф. Абайдулин билан В. Пятаев муваффақиятли қатнашдилар. Абайдулин кумуш медаль билан, Пятаев бронза медали билан тақдирланди. Ҳар иккала вакилимиз Совет Иттифоқи терма командаси составига киритилди. Улар шу йил баҳорида Италияда бўладиган Европа биринчилиги мусобақаларида қатнашадилар.

Трофим Подолин
Махсус командировка

Тинтув узоқ давом этди. Чўнтакларидаги бор нарсаларнинг ҳаммасини столга олиб ташлашди. Шундан кейингина унинг галстуги ва тасмаларидан ташқари кийимларини қайтаришди. Кийиниб олишга ижозат беришди. Ўзини ўзи бўғиб қўйишга имконият бермаслик учун Смит галстуги ва тасмаларини «хибисга олганлигини» у тушунди. Скотланд-Ярдга олиб жўнашган замоноқ унга тасмалари ва галстугини қайтариб беришди. Кейин ҳам ҳеч қачон тортиб олишмади. Смит қачон ва нима учун у ўзини осмайди, деб ишонч ҳосил қилди экан? Бу Скотланд-Ярднинг абадий сири бўлиб қолса керак. Афтидан, «бошлиқни» бу бандининг ўз «тасарруфоти»дан ташқаридаги тақдири қизиқтирмас эди, шекилли.

Г. Г. Смит Лонов чўнтагидан чиққан ҳамма нарсаларни бир пакетга жойлашни буюрди, кейин уларни олиб кетмоқчи бўлиб турган эди, Георгий уни мулойимлик билан тўхтатди ва нарсаларни рўйхатдан ўтказишни, тортиб олинган барча пулларини санаб чиқишини талаб қилди.

— Ҳамёнингизда қанча пул борлигини наҳотки билмасангиз? —деб сўради Смит кесатгандай.

— Албатта, биламан,— деди Георгий,— менинг билганлигимни сиз ҳам билиб қўйишингизни истардим...

Ташқаридан қараганда Лонов ўзини табиий ва хотиржам тутарди. У мулойим кулиб, ҳазил-мутойиба қилар, ўзи учун янгилик бўлган Скотланд—Ярднинг жиҳозларини қизиқиб кўздан кечирарди. Гапларидаги босиқ оҳанг ички ҳаяжонини ва бутун вужуди билан енгишга ҳаракат қилаётган туғён юкини пардалаб турарди. Гоҳо у ўзини бегона фараз қилиб катта бошлиқ Смит қаршисида гўё у эмас, ўз ҳаракатларини, сўзларини, имо-ишораларини назардан ўтказиб, ҳар сафар ҳаммаси жойида кетяпти, деб ишонч ҳосил қилаётган бошқа одам тургандай, четдан кузатиб қўярди. Разведкачи ҳеч қандай хатога йўл қўймайди.

Ниҳоят нарсаларни хатлаб бўлишди ва унга кўрсатишди. Ўзининг ручкаларидан бирини «шарикли» деб ёзиб қўйишганини у дарҳол пайқади.

— Андак сабр қилинг, ахир бу бир мирилик қалам эмас-ку, қиймат баҳо нарса-ку,— деди Георгий ва ўзининг тилла «Паркер»ини қўлига олди.

— Ручкага тегманг!— бошлиқ Смит тасвирлаб бўлмас даҳшат аралаш бақириб юборди. У кўринишдан, бу ручкани ясама қурол деб ўйлади чоғи. Ручкани қўлига олиб, Лонов тасодифан унинг учини Смит томонга қаратди. Сал бўлганда у ўзини ерга отарди. Кулгидан зўрба-зўр ўзини тийиб, Лонов Смитга деди:

— Сиз жуда кўп саргузашт асарлари ўқиган экансиз.

Қўлга тушиш пайтида Лонов ёнида салкам 350 фунт стерлинг бор эди. У тортиб олинган нарсалар рўйхатида пулнинг неча сўмлигини аниқ кўрсатасиз, деб, «бошлиқ» Смитни кўндиришга муваффақ бўлди. Шунга қарамай, кейинчалик пулларни қайтариб олишда оқловчи анча-мунча овора бўлади. Бундан кўриниб турибдики, полициядаги порахўрликлар борасида инглиз жамоатчилигининг неча бор билдирган норозиликлари асоссиз эмас экан.

Ниҳоят тинтув қилиш тамом бўлди. Тортиб олинган нарсалар рўйхатдан ўтказилди. Катта бошлиқ Смит унга креслони кўрсатиб, ўзи ёзув столи ортига ўтиб ўтирди. Сўроқ бошланди. Инглиз жиноятчилари тили билан айтганда, ўзининг қораловчиси уни тан олдириш ёки «сайратиш»нинг қулай усулларини ўйлаб топишга уриниб, анча бош қотирганлигига Лонов шубҳа қилмас эди. Биринчи жумлани у сабрсизлик билан кутарди. Лекин бу жумла айтилгач, унинг «ҳамкасблиги тутиб кетиб» хафа бўлди.

— Бизга ҳаммаси маълум, виждонан ростини айтсангиз, ўзингизнинг фойдангиз бўлади. Шунинг учун бутун ҳақиқатни айтиб беришингизни маслаҳат бераман.

«Бошлиқ» Смит такаббурлик билан сийқаси чиқиб кетган, чайналган бу жумлаларни астойдил айтганида, Георгий ўзини кулиб юборишдан амаллаб тўхтатиб қолди.

— Беодобгарчилик учун узр,— деди у Смитнинг юз ифодасига тикилиб,— мен бир нарсани эслатиб қўйишим зарур. Англия қонунига қараганда, сиз менга бу ерда айтадиган гапларингиз протоколлаштирилади ва судда ўзингизга қарши фойдаланилиши мумкин, деб эскартишингиз даркор эди.

Бу қисқа баёнот катта бошлиқни том маънода довдиратиб қўйди. Георгий назарида, агар полициячилар умуман уялишни билсалар, ер ёрилмади, у ерга кирмади.

— Қўйинг,— пўнғиллади Смит, —аслида ҳали сўроқни бошлаганимча йўқ. Қисқаси биз сиз ҳақингизда ҳамма нарсани биламиз. Англияда сиз олти ой мобайнида нималар қилган бўлсангиз, ҳар бир қадамингиз бизга маълум.

Скотланд-Ярднинг сўроқ хонасида чинакам даҳанаки жанг бошланди.

— Фамилиянгиз?

— Биласиз-ку, сиз боя мени «мистер Лонсдейл» деб атадингиз-ку...

— Адресингиз?— норозилигини билдирмай Смит навбатдаги саволни берди.

— Уни ҳам биласиз. Ёрдамчиларингиздан бири тинтув қилаётганда: «Мана, «Оқ уй»даги квартирасининг калити» деди.

— Эҳтимол, меҳнат фаолиятингизнинг тури?

— Акционер компаниялари директори.

— Мени бунга ишонади деб ўйлайсизми?

— «Буш хауз»га бориб келинг, у ерда барча инглиз акционер компанияларининг номлари қайд қилинган, кейин ишонасиз.

— Қўйсангиз-чи, жаноб Лонсдейл. Бизнинг мамлакатимиздаги ҳар бир қадамингиз бизларга маълум. Ўз жонингизга оро кираман десангиз, ҳаммасини тан олганингиз яхши...

ПОЛКОВНИК ЛОНОВ:

— Криминалистикадан маълумки, савол беришни билмаган тажрибасиз терговчи кўпинча сўроқ қилинаётган кишига унинг учун муҳим бўлган маълумотларни беихтиёр айтиб қўяди. Мен дарҳол хулоса қилдим, рақибларим менинг атиги олти ойлик ҳаётим тўғрисида нималарнидир билиб олишган. Қўлга тушишимнинг қандай оқибатларга олиб келиши ва унинг олдини олиш учун ўзимни қандай тутишим кераклиги, менга равшан бўлиб қолди.

ҚАМОҚХОНАДА

...Суд кенгашидан сўнг, ҳукм ўқилгач, Лоновни қамоқхонага олиб кетишди.

...Март ойининг навбатдаги куни Георгийни Уормвуд Скрабс қамоқхонаси қўнғироқларининг занги соат роппа-роса 6.30 да уйғотди. Бандиликнинг биринчи куни бошланди. Ҳукмга биноан Георгий бундай кунлардан тўққиз мингдан кўпроғини авахтада бошидан кечириши лозим эди.

ПОЛКОВНИК ЛОНОВ эслайди:

— Келажак, табиий, мени ҳеч ҳам хурсанд қилмасди. Куч-қувватни тўплаб, ўзимни коммунистлардай тутишим керак эди. Нақлда айтилгандай ичимни ит тирнарди. Чорак аср нималигини тасаввур қилиб кўрмоқчи бўлганимда, дафъатан, чорак аср муқаддам бола эканлигим хаёлимга келди. 25 йилдан кейин эса мункиллаб қолган қария бўламан. Ўшандай ёшгача бу чордевор ичида яшаш! Юрагингиз орқага тортиб кетади.

* * *

...Дастлабки ойларда Георгий бўлган ҳамма қамоқхоналарда инглиз контрразведкаси кўз илғамас даражада соя бўлиб юрди. Бироз муддат у ўзининг бош рақиби билан юзма-юз учрашмади. Лекин, бунинг вақтинча осойишталик эканлигини, Британия контрразведкаси куч йиғиб, аниқ ҳаракат қилиш учун қулай фурсат пойлаётганлигини Лонов ҳар дақиқа сезиб турди.

Аслини олганда, осойишталик бўлгани ҳам йўқ. Таслим этишга ҳаракат қилиб, контрразведкачилар қадамба-қадам Георгийни таъқиб қилардилар. Алоҳида режим, шароити энг ёмон бўлган қамоқхоналарга ўтказиш, бошқа аристонларга рухсат этиладиган нарсаларда буни камситиш, руҳий қийнашлар... Олишув давом этарди. Энди у Георгий учун ноқулай вазиятда давом этарди. У янги шароитга мослашиши, рақибининг навбатдаги ҳийлаларини вақтида билиб олиб, унга қарши чоралар излаб топиши лозим эди.

Суд жараёнида ниҳоят контрразведкачилар Лоновни қамоққа олишда хатога йўл қўйишганини, унинг фаолиятини тўлиқ бўлмаса ҳам, ҳар ҳолда, ҳозиргидан кенгроқ очиш имкониятларини қўлдан бой беришганини тушунишди. Хатоларини топиб, энди уни тузатиш учун зўр бериб ҳаракат қилардилар. Уларга катта фойда келтириши мумкин бўлган махфий маълумотларни биладиган одам ўз қўлларида бўлса-ю, лом-мим демаса, бу ҳолдан контрразведкачиларнинг жиғи-бийрони чиқарди. Улар бу тилсимотни ечишни жуда-жуда хоҳлаб, Георгий кўнглини овлардилар.

Аввало кутиш даври бўлди. Контрразведкачилар истаги — Лоновни четдан обдон кузатиб, унинг дил қулфига мос калит топиш эди. Кейин қамоқхонадаги жабр-зулмни кучайтириш билан бирга разведкачининг кайфиятини синаб кўриш ҳаракатлари бўлди. Булар ўта қўпол равишда қилинарди. Бирдан турмачилар орасида раҳмдил, кўриниши мўмин-қобил, ўзига яқин тутувчи киши пайдо бўлиб қоларди. У гўё беҳосдан суҳбатлашиб қолиб, «Сизга раҳмим келади, ўн олти йилдан кейин мен пенсияга кетаман, сиз бўлсангиз Ҳазрати Олийлари қамоқхонасининг меҳмони бўлиб қоласиз» деб гап ташлайди ва синчковлик билан разм солиб тикилади, гапларига Лоновнинг қандай эътибор беришини кузатади.

Сўнгра қочишнинг нодир режаларига эга бўлган махбусларни «қўшиб қўйишадиган» бўлишди. Ҳамма гапнинг моҳияти битта нарсага тақаларди: Георгий қочишдан кейин вақтинча яшириниш мумкин бўлган одамнинг адресини бериши керак эди. Бу майнавозчиликларнинг ҳаммаси аввалари унчалик Георгий жаҳлини чиқармасди: қамоқхона ҳаёти зерикарли ва бир хил. Душманнинг беўхшов ҳаракатлари эрмак бўлиб турарди. Душман томонидан унга «ёндошиш» учун қўлланилаётган ўта содда, дақки юнусдан қолган усуллар унинг кулгисини қистарди. Душман усуллари унинг эпчил эмаслигидан, бир қолипда иш тутишидан, сийқалигидан далолат берарди.

Суд тамом бўлгандан кейин Георгий рақибининг дастлабки юришини бежиз қизиқиб кутмаган эди. Шундай юриш қилиниши керак. У шубҳа қилмасди. Лекин қачон ва қандай қилиб?

Бир куни Георгийни қамоқхона бошлиғининг муовини чақиртирди.

— Хавфсизлик хизматидан келган бир жентльмен сизни кўрмоқчи.

Оқловчилар билан учрашув бўладиган қапот жуда гавжум эди. Жой тайёрлаш устидан бош назоратчи кузатиб турарди. Деразалар ва ойнаванд эшиклар қалин қоғоз билан беркитиб ташланган. Бу «махфий» учрашувга барча турмачиларнинг ва махбусларнинг эътиборини жалб қилиш учун (балким, атайин эмасдир) ҳамма нарса қилинган эди. Георгий инглиз турмачиларининг бефаросатлигидан ҳар доим ҳайрон бўлардчи, лекин бу сафарги ишнинг таърифи йўқ эди.

Тез орада эшик тантанавор очилди. Хонага қуйма инглиз амалдори кириб келди. Бошида телпак, эгнида қора камзул. Шими тарам-тарам. Таранг ўралган қора зонтик. Унинг юзида, Георгий ҳеч қачон учратмаган, бир бемаъни табассум жилоланарди. Унинг юзига тикилиб, Георгий бир зум ҳайратда қолди. Георгий университетда ўқиб юрганида, канадалик дипломат Том Поуп уйидаги ўтиришларнинг бирида танишган Элтон деб аталмиш кимсанинг шахсан ўзлари унинг қаршисида турарди. У устига тож-муҳр ҳамда Е. II. (Елизавета II) ҳарфлари босилган қора портфелини очди ва қандайдир бир расм ва китоб чиқарди. Расмни Георгийга узатар экан, у, бу расм Лонов квартирасидан топилганлигини айтди. Расмда Элтон ўз рафиқаси билан мана мен деб турарди.

— Марҳамат қилиб айтингчи, —деди Элтон,— бу расмни қаердан олгансиз?

— Мен сизни ва рафиқангизни 1956 йил июли бошларида Том Поуп уйидаги меҳмондорчиликда расмга туширганман.

— Бу расм билан нималар қилдингиз?

— Нима қилардим? Мен сизни сиёсий разведкачилар даврасида кўриб ва суҳбатлашиб, сизнинг оддий давлат хизматчиси эмаслигингизни тушундим, сиз берган маълумотлар ва ўша кечада олинган бошқа расмларни жўнатган жойимга бу расмни ҳам қўшиб жўнатиб юбордим.

Элтон лабини буриб, елкасини қисиб қўйди. Хизмат мартабасидаги бу нохуш воқеани унинг унутиши жуда оғир. Суҳбат қовушмас эди.

— Ҳар ҳолда келажак тўғрисида ўйлаб кўришингизни маслаҳат берардим,— деди Элтон.

— Биласизми, нима,— анча қўрслик билан деди Георгий, — мен ўз навбатимда шахсий пенсиянгиз тўғрисида ғам ейишингизни маслаҳат бераман. Мен ҳақимда эса заррача ташвишланмаслигингизни илтимос қиламан.

— Сиз чиндан ҳам Ғарбда қололмайман деяпсизми?— Элтон юзидан фикрининг тез ишлаётганлиги сезилиб турарди.

— Бўлмасамчи.

— Вой худо-ей!— хитоб қилди Элтон,— наҳотки уйга қайтишни ўйлаётган бўлсангиз? Ахир сизни шу заҳотиёқ туз конларига жўнатишади-ку!

У, бу сафсатага ўзи ҳам ишонгандай самимий гапирарди. Буни қаранг-а! Ҳақиқат қаерда-ю, бўҳтон қаерда эканлигини билиши шарт бўлган махсус хизмат ходимлари ҳам ўз тарғиботларининг қурбони бўлиб қолишган. Элтон буннинг яққол мисоли эди.

Кунларнинг бирида Элтон келиб шундай деди:

— Худога шукур, ниҳоят натижага эришдим!

(Давоми бор)

(Боши газетамизнинг 19, 22, 24, 26, 30, 31 декабрь, 6, 7, 8, 9, 12, 13, 15, 16, 20, 21 ва 22 январь сонларида).

ТАБИАТ ОЛАМИДА

ЎЗБЕКИСТОН КАПТАРЛАРИ

Ўлкамизда каптарларнинг турли хилини учратиш мумкин. Айниқса, Бухоро наслига оидлари беҳисоб. Лекин кўпчилик бу қушларнинг келиб чиқиш ва республикамизда тарқалиши ҳақида айтарлик маълумотга эга эмас.

«Бухоро» каптарларининг ватани Покистон бўлиб, XVIII асрда улардан бир жуфти Бухоро амирига совға этилган экан. Қушлар янги шароитга тезда кўникиб, кўпая боради. Албатта, ўша даврларда ҳам каптарга ишқибозлар кўп бўлган. Шунинг учун бу қуш республикамизнинг Тошкент, Самарқанд, Хива шаҳарларига тарқала бошлайди.

Кейинчалик Покистон каптарларини маҳаллий қушлар билан чатиштириш орқали янги насл олинди. Шуниси таажубки, улар ўз ўтмишдошларидан буткул фарқ қилиб, баланд учиши ва ташқи кўриниши жиҳатидан устунлик қилади. Ўзбекистон каптарларининг қаноти узун бўлиб думигача етиб боради. Бундан ташқари, уларнинг боши думалоқ, тумшуғи кичик ва оқ.

Ўзбек каптарлари турли-туман. Божсиз, якка божли ва икки божлилар кўп учрайди. Қуш калласидаги бож қанчалик катта ва буралиб кетган бўлса, шунчалик яхши ва қимматли ҳисобланади. Шунингдек, республикамиз каптарлари пайпоқдорлиги (оёғидаги патлари) билан ажралиб туради. Айрим қушларнинг пайпоғи 10—15 сантиметргача ўсган бўлади. Лекин, улар айтарлик кўп ва баланд учолмайдилар, фақат ташқи кўринишининг бежирим ва гўзаллиги туфайли қимматлидир.

Баланд ва узоқ муддат ҳавода учадиган каптарлар «пойгар» деб юритилади. Пойгарлар томдан кўтарилган ҳамоно боши билан айланиб, тик баландлайдилар. Уларнинг қайтиб қўниши ҳам ниҳоятда завқли. Пойгарлар қанотларини йиғиб пастлашадилар-да, томга бир, икки метр қолганда яна ўйнаганча тик кўтарилишади.

Парвоз давомида йўл-йўлакай «ўйин» тушадиган қушлар пойгарларга нисбатан паст баҳоланади. Бундан ташқари, тинимсиз айланиб, бегона жойга қўниб қолувчи каптарлар ҳам йўқ эмас. Уларни «гирра» деб аталади. Ишқибозларнинг аксариятида бундай қушларни сақлашга хоҳиш бўлмайди.

Лекин шундай каптарлар ҳам учрайдики, улар фақат маълум фаслда «ўйин»га тушадилар.

Ўлкамиз каптарлари, таъбир жоиз бўлса, ўткир «зеҳни» билан фарқ қилади. Айниқса, тухумдан чиқиб, учирма бўлган қушлар ўз уйидан ҳеч вақт адашмайди. Уларнинг ташқи кўриниши, ранги ҳам турлича. Масалан, боши ва бўйнида кичик доғли оқ каптар «гулбодом» деб юритилади.

Бир жуфт каптар, яхши шароит яратилган бўлса, йилига беш-олти марта тухум қўйиб, бола очиши мумкин. Умуман, қушларни боқиш, кўпайтириш унчалик мушкул эмас.

Каптарлар жўхори, буғдой, тариқ, ёсмиқни бемалол еяверишади. Одатда бир кунда уч марта дон сочилади. Вақти-вақти билан донга бироз майда туз, тухумнинг майдаланган пўчоғини аралаштириб бериб борилса, қушлар соғлом бўлишади.

В. УРИЦКИЙ,
илмий ходим.

ҚИСҚА САТРЛАР

✦ Ангрен шаҳридаги 5-мактабда ўзбек совет шоири Ҳ. Олимжон ҳаёти ва ижодига бағишланган адабий кеча бўлиб ўтди. Мактаб ўқувчилари шоирнинг «Россия», «Қўлингга қурол ол», «Бахтлар водийси», «Ўрик гуллаганда» каби шеърларини ёддан ўқишди. Кеча охирида шоирнинг «Муқанна» драмасидан парчалар қўйилди.

О. Сайдаминов.

✦ Колхозчи деҳқонларнинг маиший турмуш шароитини яхшилаш борасида бир қанча ибратли ишлар амалга оширилмоқда. Оққўрғон районидаги «Партия XXII съезди» колхозида ҳам яқинда бир неча юз кишига мўлжалланган клуб ишга туширилди. Колхозчилар клубнинг ишга тушганидан беҳад мамнун бўлишмоқда.

Х. Аввалов.

Редактор
А. ИСМОИЛОВ.

Реклама ва эълонлар

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

18.25 — Кўрсатувлар программаси, 18.30 — Телевизион қўғирчоқ театри (ўзбек тилида).

Рус тилида: 19.10 — «Ахборот» информацион программаси, 19.20 — «Пирогов ҳақида ҳикоялар» (Адабий театр).

Ўзбек тилида: 20.00 — «Ахборот» информацион программаси, 20.15 — «Ярим аср йилномаси» (кўп серияли телевизион ҳужжатли фильмнинг 1934 йил ҳақидаги серияси), 21.10 — Сурхондарё область, Термиз районидаги Жданов номли колхоз «Гўзал» рақс ансамблининг концерти, 21.50 — КПСС XXIV съезди шарафига. «Социалистик мусобақани янада авж олдирайлик», 22.10 — «Калаванинг учи» (бадиий фильм), 23.20 — Кўрсатувлар программаси.

23.30 дан — Москва кўрсатади.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

ЎҚУВ КЎРСАТУВЛАРИ ПРОГРАММАСИ

Рус тилида: 18.00 Физика. 9-синф «Самолёт учишининг физик асослари» (ўқув фильм), 18.25 — Факультатив курс, Эстетика асослари. 8—10 синф. «VI—XIX аср Европа санъатининг услуби», 19.00 Сиртдан ўқиётган студентлар учун, Немис тилидан 16-машғулот, 19.30 — Инглиз тилидан 16-машғулот.

20.00 дан — Москва кўрсатади.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

Ўзбек тилида: 20.00 — «Биз — эркаклар» (Кинофильм), 20.20 — Жаҳоннинг машҳур созандалари. Ф. ШОПЕН.

Рус тилида: 21.00 — «Жаноб олийларининг адъютанти» (кўп серияли телевизион бадиий фильм, 5-серия).

Театр

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 26/I да Аида, 27/I да Спартак.

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 26/I да Бой ила хизматчи, 27/I да Парвона.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 27/I да Паранжи сирлари, 28/I да Ажаб савдолар, 29/I да Нурхон.

Кино

Йўлдаги хоним — НАВОИЙ номли (эрталаб соат 10.20, кундуз 12, 1.40 кеч 7.20 минутларда ва 9 да), «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ», «ЧАЙКА», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», «СПУТНИК», «МОСКВА», «ВОСТОК», (кундуз ва кечқурун).

Директор (2 серия) — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз ва кечқурун).

Шпессартдаги қувноқ даврлар —«ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун).

Анупама (2 серия, кундуз соат 1, кеч 6 ва 8.45 минутларда), Ҳаммаси сотилади (эрталаб соат 11, кундуз 4 да) — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ».

Тошдаги достон (2 серия, ўзбек тилида, кундуз соат 3 ва кеч 8 да), Тоҳир ва Зуҳра (эрталаб соат 11, кундуз 1 ва кеч 6 да): — «КЎКЧА».

Икки севги шаҳри—«СПУТНИК» (эрталаб соат 11, кундуз соат 1 ва 3 да).

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА

26, 27, 28 ЯНВАРДА

М. ҚОРИЕҚУБОВ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ ФИЛАРМОНИЯСИ ВА ЭСТРАДАСИ АРТИСТЛАРИНИНГ

КОНЦЕРТИ

ҚАТНАШАДИЛАР:
Ўзбекистон ССР да хизмат кўрсатган артист

ОЛМАХОН ҲАЙИТОВА

Солистлардан: Гулшод ОТАБОВА, Гулчеҳра ИСМОИЛОВА, Шариф КАРИМОВ, Шашиф ҚУРБОНБОЕВ, Қизлархон ДУСТМУҲАМЕДОВА, Дилафруз ЖАББОРОВА, Қодир МУМИНОВ, Фаҳриддин ДУСТМУҲАМЕДОВ, Хотам ҲЎЖАЕВ, Аҳмад ШУКУРОВ

ЎЗБЕК ХАЛҚ ЧОЛҒУ АНСАМБЛИ

Программани — ҒУЛОМ ТОЖИ-АЪЛОЕВ олиб боради.

Концерт кеч соат 8 да бошланади.

Билетлар концерт зали кассасида кундуз соат 2 дан сотилади.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси Тошкент шаҳри.

№ А—1673. ИНДЕКС — 64697. Р. 14615.